

**KKTC
YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**YARATICI DANS İLE YÖRESEL MÜZİKLERDEKİ
AKSAK RİTİMLERİN ÖĞRETİLMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ELİF TAMARA ÖZDEMİR

**Lefkoşa
Ocak, 2020**

**KKTC
YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**YARATICI DANS İLE YÖRESEL MÜZİKLERDEKİ
AKSAK RİTİMLERİN ÖĞRETİLMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ELİF TAMARA ÖZDEMİR

Tez Danışmanı

Yrd. Doç. Dr. Emine KIVANÇ ÖZTUĞ

Lefkoşa

Ocak, 2020

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI

Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne,

Elif Tamara ÖZDEMİR'in “Yöresel Müziklerdeki Aksak Ritimlerin Yaratıcı Dans ile Öğrenilmesinin Değerlendirilmesi” başlıklı tezi 14 Ocak 2020 tarihinde aşağıda imzaları bulunan jürimiz tarafından, Müzik Eğitimi Bilim Dalı'nda YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Adı –Soyadı	İmza
Başkan: Yrd. Doç. Dr. Erkan SÜLÜN
Üye* : Yrd. Doç. Dr: Alev MÜEZZİNOĞLU
Üye (Danışman): Yrd. Doç. Dr. Emine KIVANÇ ÖZTUĞ

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

...../...../ 2020

Prof. Dr. Fahriye ALTINAY AKSAL

Enstitü Müdürü

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Bu tezin içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi; tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu; çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce, sonuç ve bilgilere bilimsel etik kurallar gereği eksiksiz şekilde uygun atıf yaptığımı ve kaynak göstererek belirttiğimi beyan ederim.

Elif Tamara Özdemir

14. 01. 2020

TEŞEKKÜR

Bu çalışmayı tamamlamamda bana sabır ve hoőgörüyle yaklaşan, çalışmanın baőlangıcından bitişine kadar geçen sürede rehberliğini, katkısını ve yardımlarını hiçbir zaman esirgemeyen danışmanım Yrd. Doç. Dr. Emine KIVANÇ ÖZTUĞ'a sonsuz teşekkür ederim. Yardımlarınızı ve özellikle çalıőmamız süresince göstermiş olduğu fedakarlıklarını unutmayacağım.

EĞitim hayatım boyunca aldığım tüm kararları ve attığım adımları destekleyen ve her zaman yanımda olan aileme de sonsuz teőekkürlerimi sunarım. Son olarak araőtırmama katkıda bulunan , bana vakit ayırıp görüşme yapan değerli müzik öğretmenlerine teşekkür ederim.

Elif Tamara ÖZDEMİR

14 Ocak 2020

ÖZET
YÖRESEL MÜZİKLERDEKİ AKSAK RİTİMLERİN YARATICI DANS İLE
ÖĞRENİLMESİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Özdemir, Elif Tamara

Yüksek Lisans, Müzik Eğitimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Emine KIVANÇ ÖZTUĞ

Ocak 2020, 89 sayfa

Çalışmada, aksak ritimlerin hissettirilmesinde yaratıcı dans ve yaratıcı oyunların önemli rolü olduğu ve yaratıcı dans etkinliklerinin aksak ritimlerin öğretiminde kullanılmasının öğretimi kalıcı hale getireceği öngörülmektedir. Bu çalışmanın genel amacı altıncı sınıfa devam eden öğrencilere aksak ritimleri ve aksak ritimlerdeki gruplaşmaları öğretmektir. Çalışmada aksak ritimler öğretilirken müzik eğitiminin söyleme ve yaratma özel alanlarından yola çıkılmıştır. Bu doğrultuda öğretilen müzikler “sözlü şarkılardan” oluşmaktadır. Şarkılarda yer alan “aksak ritim” kalıplarının öğretimi, şarkı sözlerinin öğretimi ve bu öğretimin öğrencilerin yaratıcılıklarını kullanarak oluşturdukları “yaratıcı danslarla” pekiştirilmesinin değerlendirilmesi çalışmanın ana amacını oluşturmaktadır. Bu amaçla; Türkiye’deki İç Anadolu, Karadeniz, Ege ve Marmara bölgesinden 5/8, 7/8’lik ve 9/8’lik aksak ritimler temel alınmış, farklı coğrafi bölgelere ait 6 türkü ve araştırmacı tarafından hazırlanmış etkinlik planlarının uygulaması ile Karma (Nicel/nitel) yöntem kullanılarak tek gruplu deneysel model ile gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın problemini çözümlenebilmek adına öğrencilere; ön-test/son-test olarak bilgi testi ve müzik etkinlik paketi uygulanmıştır. Uygulamanın öğrenciler üzerindeki gelişimini alan uzmanlarının değerlendirebilmesi için “Değerlendirme Formu” oluşturulmuş ve dersler video kaydı altına alınmıştır. Bu uygulama, toplam 10 öğrenciyle 6 haftalık süre içerisinde uygulanmıştır. Uygulama ve değerlendirmeler sonucunda öğrencilerin yaratıcı dansı kullanarak aksak ritimleri öğrendikleri istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Müzik Eğitimi, Aksak Ölçüler, Yaratıcı Dans, Türkü.

ABSTRACT

AN EVALUATION OF LEARNING SYNCOPATED RHYTHM IN LOCAL MUSICS WITH CREATIVE DANCE

Özdemir, Elif Tamara

Master of Arts, Department of Music Education

Thesis Advisor: Asst. Assoc. Dr. Emine KIVANÇ ÖZTUĞ

January 2020, 89 pages

In this study, it is predicted that creative dance and creative games play an important role in making asymmetric rhythm felt and that the use of creative dance activities in teaching asymmetric rhythm will make teaching permanent. The overall aim of this study is to teach the students who are in the sixth grade in asymmetric rhythm thms and groupings in asymmetric rhythm. In this study, while teaching the asymmetric rhythm, the special fields of music education were taken as starting point. The music taught in this direction consists of oral songs. The main purpose of the study is to teach the improper rhythm patterns in the songs, the teaching of the lyrics and the reinforcement of this teaching with the creative dances they create using the students' creativity. For this purpose, 5/8, 7/8 and 9/8 asymmetric rhythm from Central Anatolia, Black Sea, Aegean and Marmara regions of Turkey were taken as starting point and mixed (quantitative / qualitative) method was used with the implementation of 6 folk songs belonging to different geographical regions and activity plans prepared by the researcher, and it was realized with single group experimental model.

In order to solve the problem of the research, knowledge test and music activity package were applied to students as pre-test / post-test. In order to evaluate the development of the application on the students, an 'Evaluation Form' was created and the courses were recorded on camera. This application was carried out with a total of 10 students within 6 weeks. As a result of the applications and evaluations, it was found statistically significant that the students learned the syncopated rhythms by using creative dance.

Keywords: Music Teaching, asymmetric rhythm, creative dance, folk song.

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI	ii
TEŞEKKÜR	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLO LİSTESİ	viii
ŞEKİL LİSTESİ	ix
KISALTMALAR	x
GİRİŞ	1
Problem Durumu	1
Araştırmanın Amacı.....	3
Araştırmanın Önemi.....	4
Sınırlılıklar	5
KAVRAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	6
Kavramsal Çerçeve	6
Türk Halk Müziği	6
Karadeniz Bölgesi ve Halk Müziği.....	6
Akdeniz Bölgesi ve Halk Müziği	7
İç Anadolu Bölgesi ve Halk Müziği	7
Ege Bölgesi ve Halk Müziği	8
Marmara Bölgesi ve Halk Müziği	8
Türk Halk Müziğinde Aksak Ritimler	9
5/8'lik Aksak Ritim	9
7/8'lik Aksak Ritim	9
9/8'lik Aksak Ritim	10
Türkiye'nin Yöresel Müziklerinde Aksak Ölçülü Türküler.....	10
5/ 8 'lik(Beş sekizlik) Ölçü Birimdeki Türküler	11

7/8'lik (Yedi sekizlik)Ölçü Birimdeki Türküler.....	11
9/8'lik (Dokuz sekizlik)Ölçü Birimdeki Türküler.....	12
Müzik ve Yaratıcı Dans	12
Yaratıcı Dansta Motivasyon.....	13
Yaratıcı Dansta Özgüven	14
Müzik ve Dans İlişkisi	14
Yaratıcı Dans	16
Yaratıcı Dansta Temel Öğeler	16
İlgili Araştırmalar	18
Türkiye’de Yapılan Araştırmalar.....	18
Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar.....	19
YÖNTEM	21
Araştırmanın Modeli.....	21
Çalışma Grubu.....	22
Verilerin Toplanması	22
Aksak Ritimlerin Öğrenilmesinde Yönelik Yaratıcı Dans Öğretisinin Kullanılması	23
Veri Toplama Araçları	24
Verilerin Çözümlemesi	26
Araştırma Planı ve Süresi.....	27
BULGULAR	28
SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER.....	35
Sonuç ve Tartışma	35
Öneriler	39
KAYNAKÇA.....	40
EKLER.....	44

TABLO LİSTESİ

Tablo 1. Öğrencilerin Demeografik Bilgileri.....	22
Tablo 2. Öğrencilerin Bilgi Testinden Aldıkları Ön Test Ve Son Test Puanları ...	28
Tablo 3. Öğrencilerin Bilgi Testinden Aldıkları Ön Test Ve Son Test Puanlarının Karşılaştırılması	29
Tablo 4. Uzmanların Verdikleri Puanlara İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler	31

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1. Uzmanların Sorulara Verdikleri Puanlar.....	30
---	----

KISALTMALAR

TRT : Türkiye Radyo Televizyon Kurumu

THM : Türk Halk Müziği

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

AU : Alan Uzmanı

Ö : Öğrenci

GİRİŞ

Problem Durumu

Türkiye, coğrafi konumundan dolayı Ortadoğu, Akdeniz, Batı, Doğu, İslam Kültürü gibi birden çok medeniyet alanını kapsamaktadır. Binlerce yıllık geçmişi, dünyanın en eski yerleşim alanlarından biri olup ve tarihinde var olan farklı kültürlerin sayesinde az görülen medeniyet bolluğuna sahiptir. Bazı değerlerin, halen günümüzde yaşadığı görülen bu kültür öğeleri arasında, diğer kültürel değerlerin içerisinde olan müzik, günümüzde kültürün en önemli yapıtaşlarından birisidir (Çiftçi, 2010).

Coğrafi olarak büyük bir bölgeye yayılmış olan türk müziği, farklı coğrafyalarda, farklı biçimlerde gelişmesini devam ettirerek , alanında olanca zengin bir o kadar da renkli bir bünyeye sahip olmuştur. Anadolu'nun her ilinin, her kesiminin, hatta ilçelerinin dahi kendine has müzik icrası vardır (Ekici, 2004).

Binlerce senelik geçmişi ile birlikte dinin, lisanın ve kültürün yaşadığı Anadolu, halkın adetleri manasında nadir olarak bir tür çıkmıştır. Öteki adet, örf ve törelerinde harfiyen, halk müziği geleneği de, bu tenevvüden kendine pay çıkartmıştır. Bu çeşitlilikten dolayı, Anadolu'da ortaya çıkan halk müziği, yalnızca ve ya mutlak kalitede müzik değildir. Tersine, Anadolu'nun kültürel, tarihi ve kavmi olarak da sınırladığı durumlar ortamında şekillenip, değişik öz yapılarında "mahalli" ya da "yöresel" müzik kültürlerini görmek olanaktır. Örneğin; Ege kıyıları 'Zeybek Müziği' ; Karadeniz kıyıları 'Horon Müziği'; Orta, Doğu ve Güneydoğu bölgelerinin büyükçe bir bölümü, "Halay Müziği" Doğu Anadolu bölgesi 'Bar Müziği'; Güneybatı, 'Teke Müziği' 'Alevilerin yaşadıkları bölgeler, 'Değiş-Semah Müziği' olarak anılabilmektedir (Öztürk, 2006). Böylelikle, yedi farklı bölgenin yerel ve bölgesel olarak ritimleri de farklılık göstermektedir.

Ritim, dünyadaki tüm müziklerde binlerce farklı varyasyonu müziğin dinamik kısmını temsil eder. Dünya müziğinde ve etnik müziklerde ezgi ve armoniyle birlikte müziğin kimliğini kazanmasını sağlar. Her tür müzikte farklı yönleriyle müziğe değişik yüz kazandıran ritim, Geleneksel Türk Halk Müziğinde de farklı kurgusuyla karşımıza aksak ölçüler olarak çıkmaktadır (Yöndem,2016).

Aksak ölçüler; Geleneksel Türk Halk Müziğinde kullanılan ritmik yapılardır. Bu ölçüler Türk Halk Müziğinin genel karakteristik özelliğini de yansıtmaktadır. İki ve üç vuruşlu en az iki ölçünün çeşitli sayı ve biçiminde birleşiminden meydana gelen bu ölçülere aksak ölçüler denir. Temel olarak 5/8, 7/8 ve 9/8'lik varyasyonlar şeklinde görülür (Yöndem, 2016).

Yaratıcı dans, bedeninin tümünü emprovize edip ilerleyen drama, müzik gibi diğer sanat biçimleriyle ilişkiler oluşturur. Bundan dolayı düşünme ve anlamanın sözsüz ve sözlü aktarımına elverişlidir (Kim, 1998: 3).

Yaratıcı dans; öğrencilerin yaratıcılığını, hayal gücünü, duygularını, öznelliğini ve kişiliğini ortaya koymaktadır. Profesyonel dans ise; teknik, edinilen beceri ve sergileme söz konusu olmaktadır. Bu çalışmada yapılan yaratıcı dans uygulaması, öğrencilerin grup çalışmalarında iletişimin sosyal boyutlarda gelişmesine olanak tanımıştır ve öğrencilerin özgüvenleri ortaya çıkararak kendilerini rahatça ifade edebildikleri görülmüştür.

Folklor, hem kültürel belleği hem de geleneği kapsayıcı özel durumu ile kendisine modern dünya içinde yeni bir icra mekânı ve yeni bir demet bulmuştur (Demir, 2012). Eğitim müziği dağarcığında aksak ölçü yapılarının bulunduğu türküler veya türkü kaynaklı eğitim müziklerine belli oranlarda yer verilmektedir. Bu durum dünyadaki birçok ülkede görülmektedir (Romanya, Bulgaristan, Makedonya gibi). “Bu ritimler halk oyunları ile ilişkilidir. Bu özellikler, ulusal bir gurur ve kimlik oluşturma bakımından oldukça önem taşımaktadır”(Stoyanova, 2010). Bu ülkelerde okul müziğine materyal ve ya repertuar amaçlı seçilen şarkıların folklorik öğelere dayandığı gözlenmektedir. Çünkü kültürel kökenlerine dayalı materyal, kulakta kalıcı özelliğe sahiptir ve bu da öğrenenin kolay öğrenmesine yardımcı olmaktadır. Ayrıca kültürel kimlik oluşumuna da yardımcı olmaktadır. Aydoğan bu konuya (2004), müzik ders kitaplarının geçmişten gelen müziksel birikimi, insanların, toplumun ve ülkenin gereksinimlerine göre yeniden uyarlayarak, biçimlendirerek, yarına taşıyan bir uygarlık köprüsü olduğu şeklinde yaklaşmaktadır.

Bu bakımdan eğitimde az yer verilen aksak ritimlerin daha fazla yer verilmesine, bu aksak ritimlerin öğretilmesinde ise geleneksel yöntemlerin dışında disiplinler arası bir yaklaşım/yöntem olan yaratıcı dans yönteminin kullanılmasının aksak ritimlerin hissettirilmesinde daha etkili olacağı düşünülmektedir.

Müzik eğitimindeki kitaplarda, dinleti ve yaratma alanında aksak ritimli konular vardır ancak yeterli olmadığı düşünülmektedir. Özellikle aksak ritimlerin hissettirilmesinde yaratıcı dans ve yaratıcı oyunların önemli rolü olduğu ve yaratıcı dans etkinliklerinin aksak ritimlerin öğretiminde kullanılmasının öğrenmeyi kalıcı hale getireceği öngörülmektedir. Bu çalışmada, Türkiye’deki 4 farklı bölgeye ait aksak ritimli müzikleri öğrencilere algılatıp öğretilmesi ve sonrasında hareket ve devinimlerle hissettirerek pekiştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda araştırmanın problemini öğrencilerin ‘Yaratıcı dans ile yöresel müziklerdeki aksak ritimlerin öğretilmesi nasıldır?’cümlesini meydana getirmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın genel hedefi, altıncı sınıfa devam eden öğrencilere aksak ritimleri ve aksak ritimlerdeki gruplamaları öğretmektir. Çalışmada aksak ritimler öğretilirken müzik eğitiminin söyleme ve yaratma özel alanlarından yararlanılmıştır. Bu doğrultuda öğretilen müzikler “sözlü şarkılardan” oluşmaktadır. Şarkılarda yer alan “aksak ritim” kalıplarının öğretimi, şarkı sözlerinin öğretimi ve bu öğretimin öğrencilerin yaratıcılıklarını kullanarak oluşturdukları “yaratıcı danslarla” pekiştirilmesinin değerlendirilmesi çalışmanın ana amacını oluşturmaktadır.

Bu amaç ile birlikte aşağıdaki sorulara yanıtlar aranacaktır;

1. “Yaratıcı Dans” temelli etkinlik planları uygulamalarında öğrencilerin bilgi testinden aldıkları ön test- son test puanlarının dağılımı nedir?
2. “Yaratıcı Dans” temelli etkinlik planları uygulamalarında öğrencilerin bilgi testinden aldıkları ön test- son test puanlarının arasında anlamlı fark var mıdır?
3. Aksak ritim öğreniminde öğrencilerin oluşturduğu “Yaratıcı Dans” uygulamalarına yönelik müzik eğitimi alan uzmanlarının çalışmalara vermiş oldukları puanlamanın dağılımı nedir?
4. Aksak ritim öğreniminde öğrencilerin oluşturduğu “Yaratıcı Dans” uygulamalarına yönelik müzik eğitimi alan uzmanlarının görüşleri nelerdir?
5. “Yaratıcı Dans” temelli etkinliklerin, öğrencilerin müziksel gelişimlerine katkısı öğrenci görüşlerine göre nasıldır?

Araştırmanın Önemi

Altıncı sınıf müzik öğretim programında (MEB, 2019) yer alan “Ezgiye Ritim Oluşturma ” konusu temel alınarak incelendiğinde ölçüler; basit, birleşik ve aksak ritimli olmak üzere 3’e ayrılmaktadır. Programda her bir ölçüye göre örnekler verilip, öğrencilere verilen bu ölçülerin pekiştirilmesi sağlanmıştır (MEB, 2019). Bu çalışma ile konu kapsamlı olarak değerlendirilmiş, Türkiye’nin farklı yörelerine ait türküler dans yaratılarak aksak ritimlerin devinimle (yaratıcı dans) desteklenmesi sağlanmıştır.

Daimi bellemlerin tahakkuk etmesi ile birlikte bu sürece öğrencilerin aktif olarak benimsemeleri önemli görülmektedir. Buna göre; yapılandırmacı yaklaşımını temele alan yeni öğretim programlarının düşüncesi; öğretmenin önder olduğu bir öğrenme platformunda kendi bilgilerini yapılandırarak ve öğreneni etkin kılarak anlamlı öğrenmeyi ortaya koyacaktır. Yapılandırmacı eğitim ortamları, öğrencilerin birbirleriyle daha fazla etkileşimde bulunmalarına katkı sağlamaktadır. Öğrenci temelli yollar sarf etmek öğrendikleri bağlamın manalı, öğrencilerin bilgilerini yapılandırmalarını ve kalıcı olmasını sağlar (Chiriga, 1997).

Bu çalışmada, öğrencilerin, yaratıcı dans yoluyla yöresel müziklerdeki aksak ritimlerin öğretilmesiyle yaratıcılıklarını ön plana çıkararak öğrenmelerini sağlamak, grup çalışmasıyla iletişimin desteklenip sosyal boyutlarda gelişmesini sağlamak, zihinlerinde planladıkları hareket ve figürlerle değişiklikler, yenilikler yaparak bilgilerini ve yapabilirliklerini geliştirmeleri bu çalışmanın önemini ortaya koymaktadır. Bu çalışmanın öğrencilere kazandırdıkları; ritim duygusunun gelişmesi, özgüven, grup çalışmasıyla aralarındaki iletişim ve yaratıcı figürlerin ortaya çıkmasıdır.

Sınırlılıklar

Bu araştırma;

“Aksak Ritim” konusu, Müzik öğretim programlarında 6. Sınıf düzeyinde (MEB,2019) yer aldığından çalışma 11-12 yaş (6.sınıf) öğrencileri ile,

Elazığ Maden İlçesi Vali Aydın Arslan Ortaokulu 6 A sınıfına devam eden 4 kız 6 erkekten oluşan toplam 10 öğrenci ile,

Türküler seçilirken özellikle; kendi içinde her bir türkünün ritmik yapısının farklı olmasına, öğrencilerin aksak ritimli ölçülerdeki farklı ritim gruplarını öğrenmelerini ve sözlerini algılayabilmeleri için çalışma kapsamına alınmıştır. Bu doğrultuda çalışma; Türkiye’deki İç Anadolu, Karadeniz, Ege ve Marmara bölgesinden 5/8, 7/8’lik ve 9/8’lik aksak ritimler temel alınarak, farklı coğrafi bölgelere ait toplam 6 türkü ile,

Araştırmacı tarafından hazırlanmış etkinlik planları ve uygulanması her biri 40 dakika olan toplam 6 etkinlikle sınırlıdır.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Kavramsal Çerçeve

Türk Halk Müziği

Türkiye'deki müzik çeşitlerinden biri de Türk halk müziğidir. Türk insanının; üzüntüsünü, heyecanını, sevincini, coşkusunu, sitemini, kızgınlığını ve benzeri duygularını aktaran, aynı zamanda yaşanan mekânın beşeri ve fiziki durumlarını anlatan, sözsüz ya da sözlü ezgiler içermektedir. Türk halk müziği, halka ait olan, halkı tanımlayan ve halkı anlatan bir müzik çeşididir. Halktan oluştuğu için, tekdüzen olmayan makam, usul, ezgi ve söz yapısına sahiptir. Bu doğrultuda sınıflandırılması ve anlatılması kolay olmayan, karmaşık bir yapıya sahip olduğu söylenebilir. Bir ezginin halk müziği olabilmesi için halkın düşüncelerini ve duygularını, ortak uğraşlarını ve geçim yollarını, uğradıkları ortak sıkıntıları ve kazandıkları başarıları, ortak kahramanlarını, doğanın kendisini ve doğa olaylarını, hayvanlarla ilişkilerini konu alan sözlerle donanmış, yalın, içten gelen ezgiler, bu ezgi ve sözlerin anonimlik olması gerekmektedir (Birdoğan, 1988).

Aşağıda bölgelere göre halk müziği ayrı ayrı incelenmiştir.

Karadeniz Bölgesi ve Halk Müziği

Karadeniz'in kenarında yüksek engebeli dağlarla çevrili topraklara, akarsulara ehil ve yeşilin her tonuna sahip ormanlar vardır. Karadeniz bölgesinin ekonomisi bakımından mühim olup ve eğimli dağlarda oluşan çay ve fındık elde edilmesi; mahsüllerin kurutulmasıyla aniden yağış olasılığı olan yağmurdan korunma ve sert dalgalarla mücadele edilerek Karadeniz'den balık çıkarılışından dolayısıyla bu kesimde yaşayan insanların olabildiğince hızlı ve hareketli olması gibi görüşler vardır. Bu hayat tarzı, ses genişlikleri çok fazla olmayan, yöre müziğinin oldukça hareketli, daha çok 7/8 hatta 7/16'lık gibi aksak usullerin olduğu bir yapıda olmasını sağlamıştır. Karadeniz bölgesini coğrafik olarak Batı, Doğu ve Orta Karadeniz bölgesi olarak sınırlandırırken, deniz kıyısı ile iç kısımları kültürel olarak ayırmak gerekir. Doğu Karadeniz'in Giresun, Ordu, Trabzon ve Artvin gibi sahil şehirlerinde kemençe, zurna, cura, akordeon, tulum ve davul gibi

enstrümanlar ön plana çıkmaktadır. Yayla şenliklerinde ve “Ot Göçü” denilen özel günlerde yolculuk boyunca devamlı horon oynanarak yaylaya varılır. Doğu Karadeniz’de “Karşı Beri Atma” ve ‘ Atma Türküler’ denilen ve karşılıklı atışma olarak söylenen türküler vardır ve bunların çoğu doğaçlama olarak söylenirler (Eroğlu, 2017).

Akdeniz Bölgesi ve Halk Müziği

Akdeniz Bölgesi, halk müziği bakımından olabildiğince geniş repertuvara sahiptir. Adana, Kahramanmaraş ve Hatay’da Barak havası rastlanırken, Mersin’e bağlı Mut, Anamur, Silifke gibi ilçelerde hızlı tempolu Yörük-Türkmen türkülleri görülür. Yörede yaygın olarak zurna, kaval , davul çalışmasıyla birlikte, özellikle Anamur, Mut ve Silifke ilçelerinde keman, bağlama, klarnet gibi enstrümanlar türküler ve oyun havalarında kullanılır. Ayrıca bölgede ‘aşıklık’ adeti de vardır. Ülke çapında tanınmış ,aşık İmami, aşık Feymani, Gül Ahmet Yiğit ve Abdulvahap Kocaman gibi çok sayıda bilinen Çukurovalı Aşık vardır. Geniş ses aralığına sahip Bozlak ve Baraklar, basit zamanlı ve ses aralığı 1 oktavı geçmeyen türküler özellikle Çukurova bölgesinde görülür. Mersin’de Sarıyaylam bozlağı, Avşar Bozlağı, Göç bozlağı, Morkoyun bozlağı gibi bozlaklar mevcuttur (Yazıcı, 2016).

İç Anadolu Bölgesi ve Halk Müziği

İç Anadolu Bölgesi Türk Halk Müziğine sanatçı yetiştirmiş ve çok sayıda eser vermiş bir bölgedir. Özellikle; Nevşehir, Ankara, Konya, Kırşehir ve Yozgat gibi şehirler yöresel uslu olarak mühim şehirlerdir. Halayların, sürmelilerin ve bozlakların en çok olduğu şehirler bu bölgededir. Bilhassa zeybek oyunu Ankara’da görülmektedir. Hüdayda, Ankara Zeybeği, Ankara Divanı/Asalet, Atım Arptır, Misket, Bir Dalda İki Elma, Mor Koyun, Karaşar Zeybeği, Sarı Zeybek, Seğmen Zeybeği, Çarşamba, Sabahî, Yandım Şeker, Cezayir, Sinsin ve Ağ Gelin Ankara’nın çok bilindik oyun havalarıdır.

Genellikle her metotda ve geniş ses aralığında eserler yorumlanırken, toplu söyleme ve çalma geleneğinin, Ankara Ahi, Kırşehir, Çankırı yaren sohbetlerinde, ve Seğmen kuruluşlarının toplantılarında müzik yorumu önemlidir. Bölgede Konya şehri, kendine özgü bağlama icra etmesiyle önemli bir ehile sahiptir. Konya türkülerinin çoğu kaşık havaları için yazılıp icra edilmiştir. Müzikte uzun hava türüne ise Konya’da fazla rastlanmaktadır (Eroğlu, 2017).

Ege Bölgesi ve Halk Müziği

Bu bölge genellikle ‘Zeybek’ denilen müzik türünden oluşmaktadır. Bilinen müzik yazarları tarafından bestelenmiş, cümle ve motif zenginliği olarak bir çok türkü bu yörede icra edilmiştir. Ege bölgesinde hareketli ve hızlı çalınan 9/8’lik ve 9/16’lık ritimde olanlara “ Kıvrak Zeybek” ya da “Yürük Zeybek” , 9/4’lük ve 9/2’lik ritimde icra edilen zeybeklere ise “Ağır Zeybek” denilmektedir.

Kıvrak Zeybek çeşidine Isparta, Antalya ve Burdur civarında teke zortlatması da denilmektedir. “Zeybek” oyunları alanlarda davul, zurna, kapalı alanlarda ise bağlama eşliğinde oynanır. Danslarda çift zurna çalma geleneği de vardır. Zurnalardan biri ana ezgiyi çalarken, diğeri de dem tutmaktadır. Bu durum bize Zambır ve Argun gibi sazları hatırlatmaktadır. Kaval, klarnet, bağlama, davul ve zurna aynı zamanda türkülerde ve danslarda eşlik olarak kullanılan sazlardır. Ayrıca Denizli ve Muğla’da rastlanılan parmak curası ve sipsi, sadece Türkiye’de değil dünya da bilinen sazlardandır. Manisa, Muğla, Aydın ve Kütahya gibi şehirler zeybeklerin danslarının ve türkülerinin çok yaygın olarak rastlanıldığı şehirlerdir. 9/2’lik, 9/4’lük ve 9/8’lik usulde bir çok dans ve türkü vardır. Bu bölgede bulunan Denizli’de hem zeybeklere hem de teke havalarına rastlanması kültürün idari ve siyasi sınır bilmediğine örnek verilir. Böylelikle, Türkiye’de ender de olsa “zeybek” adlı eserlerin karşılanması önemlidir (Eroğlu, 2017).

Marmara Bölgesi ve Halk Müziği

Marmara Bölgesi Anadolu ve Trakya olarak iki bölgeye ayrılır. Müzikler çoğunlukla Trakya bölgesinde 9/8’lik, 9/16’lık usulde ve hareketlidir. Kırklareli, Edirne’de Kosova, Tekirdağ ,Yunanistan, Makedonya, Bulgaristan, ve Bosna Hersek’ten gelen bir çok Arnavut, Boşnak ve Türk birlikte devam ettirdiğinden dolayı Anadolu ve Balkan üslupları karışmıştır. Bölgenin kültür merkezi bundan dolayı İstanbul olmuştur. Yalnız İstanbul’da saray kültürü ve şehir kültürü fazla olduğu için geleneksel müzik daha çok yakın şehirlerde görülür. Bölgenin Anadolu tarafında Çanakkale, Bursa, Sakarya ve Kocaeli gibi şehirlerde birden fazla göçmen bulunduğundan dolayı, yerli Türkmen kültürü de anlaşılır. Sakarya, Bilecik’te ve Kocaeli’de “Manav” adında yerli Türkmenlerin halk müzikleri de etkilidir.

Bu bölge enstrümanlar olarak da fazlacadır. İstanbul’un Marmara Bölgesi’nde bulunması bu fazlalığın en önemli nedenidir. Türk Halk Müziği

enstrümanlarının yanında Klasik Türk Müziğinde icra edilen enstrümanların hepsi görülür. Usul bakımından basit zamanlı olanlar ağırlıklıdır, 9/8'lik karşılamalar ve zeybekler de görülmektedir (Eroğlu, 2017).

Türk Halk Müziğinde Aksak Ritimler

Ritim; hareketin var olduğu zamanla birlikte ne kadar yinelendiği ile alakalıdır. Bundan dolayı ritim, zamanı sıralamaktır. Sayarken de zamanı bilinçli olarak tecrübe eder ve belirli zaman aralıklarına böler. Bu zaman aralıklarını bölen giriş ve bitiş yerlerinin sürecini izleyip, bunlara isimler koyar. Daimi olarak devam eden ya da başlayıp sona eren tek bir ses zamanı parçalara bölmediği için ritmik değildir. Hareket halinde olmayan bir nesnenin ritmik olmadığı gibi. Bu açıdan ritmin olması için bir başlangıç noktası ve düzenli tekrarların olması gerekmektedir. (Özmenteş, 2008).

Aksak terimi Türkiye’de kullanılmasının yanı sıra, 1951 yılında Constantin Brăiloiu’nun Fransa’da yayımlanan “Le rythme Aksak” başlıklı makalesi ile müzik literatürüne girmiştir (Terzi, 1992, s. 52). Sonrasında bu terime karşılık gelen birçok İngilizce terimin (irregular, odd, mixed, asymmetric) yanında uluslararası literatürde “aksak” (Moelants, 2006; Polak, 2015) terimi de kullanılmaya başlanmıştır.

5/8’lik Aksak Ritim

2 zamanlı ve 3 zamanlı ölçülerin birleşiminden meydana gelmiş 5/8’lik ölçü, 5 zamanlı ve 2 vuruşludur. Türk Halk Müziği türkülerinde genellikle, 2 zamanın başta 3 zamanın sonda bulunduğu 2+3 biçiminde türküler bulunsa da, 3 zamanın başta 2 zamanın sonda bulunduğu 3+2 biçimi de vardır (Özkan, 2014).

7/8’lik Aksak Ritim

7/8’lik ölçüde bir tane 3 zaman iki tane 2 zaman bulunmaktadır. 7 zamanlı 3 vuruşlu olan 7/8’lik ölçünün 3 zamanlı ölçünün yer değiştirmesiyle üç biçimi bulunmaktadır. Bunlar üçlünün başta olduğu 3+2+2, üçlünün ortada olduğu 2+3+2 ve üçlünün sonda olduğu 2+2+3 biçimleri olarak kullanılmaktadır (Yöndem, 2016).

9/8'lik Aksak Ritim

9/8'lik aksak ölçü, 9 zamanlı ve 4 vuruşludur. 9/8'lik aksak ölçü, 9 zamanlı ve 4 vuruşludur. Üç tane 2 zaman ve bir tane 3 zaman bulunan 9/8'lik ölçünün 4 farklı formu vardır. Bunlar 2+2+2+3, 2+3+2+2, 2+2+3+2, 3+2+2+2 biçimler olarak kullanılmaktadır (Yöndem, 2016).

Türkiye'nin Yöresel Müziklerinde Aksak Ölçülü Türküler

“Türk Halk Müziği (THM) repertuarında; 5/8'lik ölçü sayısında belirlenen 135 türkünün şehirlere göre dağılımı incelenmiştir. En çok 5/8'lik türküler Sivas ve Erzurum yöresinde görülmüş sırasıyla Rize, Erzincan, Kars, Van, Malatya, Kayseri, Adana, Amasya, Tokat, Giresun, Ankara ve Denizli illeriyle devam etmiştir. 5/8'lik ölçü sayısının özellikle Doğu Karadeniz bölgesinde daha sık kullanıldığı görülmektedir (Sakin, 2016)”.

Türkiye Radyo Televizyon Kurumunun (TRT) Türk Halk Müziği repertuarı incelendiğinde 7/8'lik ölçü sayısında belirlenen 181 türkünün şehirlere göre dağılımı incelenmiştir. 7/8'lik ölçü sayısındaki türküler Rumeli, Rize ve Trabzon yörelerinin yanı sıra Sivas yöresinde de sıkça rastlanmaktadır. Tokat, Giresun, Erzincan ve Manisa illeriyle devam etmiştir (Sakin ,2016).

TRT Türk Halk Müziği repertuarı incelendiğinde 9/8'lik ölçü sayısında belirlenen 1013 türkünün şehirlere göre dağılımı incelenmiştir. 9/8'lik ölçü sayısının Güney Doğu Anadolu bölgesi haricinde neredeyse tüm Türkiye'de kullanılmasının yanı sıra Ege ve Rumeli bölgelerinde daha sık kullanıldığı görülmektedir. Bunun sebebi, Ege bölgesinde Rumeli bölgesinden göç etmiş çok sayıda kişinin olması olarak gösterilebilir. Bu doğrultuda; Rumeli ve Ege bölgelerinde 9/8'lik ölçü sayısındaki türkülerin sayısı artış göstermektedir. Bunun yanı sıra repertuarda yöresi genel olarak Orta Anadolu olarak belirtilen 4, Karadeniz olarak belirtilen 3, Kuzey Doğu Anadolu, Doğu Anadolu ve Adalar olarak belirtilen 1'er türkü yer almaktadır. Türk Halk Müziği repertuarında yöresi belirtilmeyen 12 türkü ile birlikte 9/8'lik ölçü sayısında 1013 türkü bulunmaktadır (Sakin ,2016).

Bu çalışmada özellikle 5/8, 7/8'lik ve 9/8'lik aksak ritimlerin temel alınmasının sebebi, öğrencilerin farklı aksak ritim gruplarını kolaydan zora

yaklaşımı ile öğrenmelerini; seçilen şarkılardaki sözlerini algılayabilmeleri ve öğrenebilmeleri için çalışma dahilinde olmuştur.

5/ 8 ‘lik(Beş sekizlik) Ölçü Birimdeki Türküler

- Türk Halk Müziği türkülerinde genelde 2 zamanın başta 3 zamanın sonda bulunduğu 2+3 biçiminde türküler bulunsa da 3 zamanın başta 2 zamanın sonda bulunduğu 3+2 biçimi de kullanılmaktadır.

- “Şarkı, oyun havası, türkü, ilahi gibi formlarda, saz semaisinin dördüncü hanelerinde, köçekçelerde, kısacası hemen her çeşit formlarda kullanılmıştır” (Özkan, 2014). Özellikle Doğu Karadeniz ve Doğu Anadolu bölgesinde yaygın olarak kullanıldığı görülmektedir” (Şenol,2016). 2+3 ve 3+2 şeklinde iki dizilim biçimi de bulunmaktadır.

- Kayseri yöresinden “Dama Attım Değnekleri” (Ek.1)

Derleyen:Muzaffer Sarısözen

Kaynak: Adnan Türközü,

Nota: Muzaffer Sarısözen

- Sivas yöresinden ‘Merhamet Kıl Kaşı Keman’ (Ek.2)

Derleyen: Erkan Sürmen ,

Kaynak: Yüksel Yıldız

7/8’lik (Yedi sekizlik)Ölçü Birimdeki Türküler

- 7/8’lik ölçüde bir tane 3 zaman 2 tane 2 zaman bulunmaktadır. 7 zamanlı 3 vuruşlu olan 7/8’lik ölçünün 3 zamanlı vuruşun yer değiştirmesiyle üç biçimi bulunmaktadır.

- Bunlar üçlünün başta olduğu 3+2+2, üçlünün ortada olduğu 2+3+2 ve üçlünün sonda bulunduğu 2+2+3 biçimler olarak kullanılmaktadır.

- Türk Halk Müziği türkeleri incelendiğinde üçlünün başta ve sonda olduğu formlar kullanılmıştır. Rize, Trabzon ve Rumeli yörelerinde 7/8’lik ölçü sayısında yazılmış türkülere sıkça rastlanmaktadır. “Horon, hora ve bazı deyiş türlerinin karakteristik usulüdür” (Terzi, 1992).Yaygın olarak Rumeli, Rize, Trabzon ve Sivas gibi bölgesinde görülmekle birlikte az da olsa Anadolu’da diğer bölgelerinde de rastlanılmaktadır (Şenol, 2016).

- Rize yöresinden “Gökte Yıldız Ay Misun” (Ek.3)

Derleyen: Cemile Cevher

Notaya alan: Ahmet Usmacı

- Aydın yöresinden “Tilkilikte Çevirdiler Yolumu” (Ek.4)

Derleyen: Salih Kavak

9/8’lik (Dokuz sekizlik)Ölçü Birimdeki Türküler

- 9/8’lik aksak ölçü, 9 zamanlı ve 4 vuruşludur.

• 9/8’lik aksak ölçü, 9 zamanlı ve 4 vuruşludur. Üç tane 2 zaman ve bir tane 3 zaman bulunan 9/8’lik ölçünün 4 farklı formu vardır.

- Trakya yöresinden “Bahçalarda Börülce” (Ek.5)

Derleyen ve notaya alan: Muzaffer Sarısözen.

- Manisa yöresinden ‘ ‘ Aman Aman Nalbandım’’ (Ek.6)

Derleyen ve notaya alan : Muzaffer Sarısözen.

Bu türküler seçilirken; öğrencilerin aksak ritimli ölçülerdeki farklı ritim gruplarını öğrenebilmeleri için her bir türkünün ritmik yapısının kendi içinde farklı olmasına dikkat edilerek çalışma kapsamına alınmıştır.

Ritim öğretiminde sürekli uygulama ve tekrar yapmak, ritmi hissetmek ve algılamak en önemli adımdır. Bu sayede müzik öğretiminde belirli bir ritmik kalıbın var olması, algılatmak ve pekiştirmek için öğreticiyi yeni yollar aramaya iter. Türk halk müziklerinin karakteristik özelliği olan ritimlerin öğretilmesi için öncelikle hissetmek ve sonrasında da harekete geçmek üzere yaratıcı dans yönteminden faydalanmak en iyi yollardan biri olarak görülmektedir.

Müzik ve Yaratıcı Dans

Müzik ve hareketin birbirine çok yakın olduğu dans sanatının, müzik eğitimcilerine önemli katkılar temin edeceği fikri her geçen gün daha da genişlemektedir. Dansın önemi şöyledir; beden dilini dosdoğru kullanıp, doğru iletişim kurma yetilerinin kazanılmasıyla geliştirilmiştir. Dans kısaca “anlamak, iletişim kurmak ve hissetmek için hareketin araç olduğu bir sanat dalı” (Paulson, 1993; Lin, 2005) olarak tanımlanabilmektedir. Dans genel olarak iki kategoriye ayrılır: Katılım vurgulu danslar ve bir izleyici topluluğu için yapılan performans

dansları. Bu iki grupta bulunan tüm dans çeşitlerinde bedeni tanımak ve nasıl kullanılacağını bilmek önemlidir. Yalnız, öğrencilerden ustaca birer dansçı olmalarının beklenmediği, öğretmenlerin de, öğrencilerin bedenlerini kullanmalarıyla birlikte derslerde yaratıcı öğrenme alanları oluşturup, kendi yaşadıkları yaratıcılık sürecini öğrencilerine de yaratacakları düşünülmektedir. Grup çalışmalarıyla desteklenen danslar kategorisinde bulunan ve izleyicinin değil katılımın önemli olduğu bir dans türü olan yaratıcı dans bu beklentiyi karşılayacak en uygun türlerdendir.

Bu çalışmada; yöresel müziklerdeki aksak ritimleri öğrencilere öğretmek, öğretileni anlamak ve kişiler arası iletişimi güçlendirmek için, yaratıcı dans öğretisi kullanılmış ve hareketin araç olduğu bir uygulama üretilmiştir.

Yaratıcı Dansta Motivasyon

Motivasyon; eylemi başlatıp, yöneten ve devam ettiren dahili bir durumdan oluşmaktadır. İnsanın amaca ulaşmasına yardım eden zihinsel güç ya da içsel bir enerjidir (Sternberg ve Williams, 2002). Bu güdülenmenin değişmeyen öncelikli sorusu ; “davranışlara hangi durumlar neden olmuştur”. Bu soru ile motivasyonun, davranışın başlayıp sürdürmesine ve amaca yönelip olabilecek sonuçların nasıl tesir ettiğine cevap aranmaktadır. “Davranışların yoğunluğundaki değişime hangi durumların sebep olmasıdır” motivasyonun ikinci temel sorusu olmuştur. Davranışlar kişiye ve kişiler arasında farklılık göstermektedir. (Reeve, 2001). Motivasyon performans ve öğrenimi dört yolla etkilemektedir:

- Kişinin çalışma seviyesini ve enerjisini güçlendirir.
- Kişinin bazı faaliyetlere başlamasına yön verir ve bu faaliyetlerde devam eder.
- Kişiyi belirli amaçlara yönelmesini sağlar.
- Çalışan bireyin bilişsel sürecini ve öğrenme stratejilerini etkiler.

Bütün branşlardaki öğretmenlerin amacı, başarılı olmaya ve derse isteklendirilmiş öğrencilerinden oluşan sınıf ortamına sahip olmaktır . Öğrencilerin daimi faal olarak katılmaları, bedenlerinin tamamını kullanmaları, ve bir eser oluşturmaları umudu içinde olan yaratıcı dans etkinliklerinde motivasyonun önemi büyüktür. Önceden de belirtildiği gibi motivasyonları yüksek olan öğrencilerin yaratıcılığında artış olmaktadır.

Yaratıcı Dansta Özgüven

Kişinin kendini önemli hissetmesi durumu özgüven olarak tanımlanır (Bandura, 1997). Genel olarak özgüven kişilik özelliğidir. Kişisel durumlara özgü bir davranış ya da geçici bir davranış değildir (Pervin ve John, 2001).

Bireyin özgüveni bütün yaşamını, bundan dolayı okul yaşamını da olumsuz ya da olumlu olarak etkilemektedir. Özgüveni düşük insanlar, özgüveni yüksek insanlara göre daha muvaffakiyetsiz olmaktadır (Shrauger, 1972; Franken, 1988).

Rogers'in yaptığı bir araştırma sonuçlarına göre düşük özgüvene sahip çocuklar karşılaştırıldığında , yüksek özgüvene sahip çocuklar daha çok iddialı, yaratıcı ve bağımsız oldukları sonucu ortaya çıkmıştır. Özgüveni yüksek insanlar bununla birlikte gerçekliğin sosyal tanımlamalarını daha az kabul etme eğilimindedirler, ta ki bu tanımlamalar daha esnek, yaratıcı ve problemlere karşı daha orijinal çözümler getirme yetisinde olana kadardır (Pervin ve John, 2001).

Bu bilgiler dahilinde başarılı, sorunlarla karşılaşmaktan ve başa çıkmaktan korkmayan, yaratıcı insanlar ortaya çıkarmak bir öğretmen için aynı zamanda öğrencisi için de toplum açısından önemlidir. Cooley'e göre bireyin yalnız kendisi üzerindeki yargıları değil başkalarının o kişi üzerindeki yargıları da özgüven üzerinde etkili olmaktadır (Cooley, 1982; Sternberg ve Williams, 2002). Öğretmenin oluşturduğu ortam, davranış şekilleriyle ve koşullar öğrencilerinin daha yüksek özgüven seviyelerine ulaşmasını sağlayabilir.

Müzik ve Dans İlişkisi

Birey, sanat vasıtası ile kendini ifade edebilecek işler ortaya koyduğunda bu durumun sadece sözlü anlatımlardan olmadığı görülür; çünkü duyguların, çağrışımların ve deneyimlerin sadece sözle ifade edilmesi uygun değildir. Eylemlerden oluşan sanat alanlarında birey; içinde yer aldığı duygu durumunu özgür olarak belirtir. Fazlaca cümle yerine geçen hareketler, kimi zaman daha çok etkili bir anlatım sağlayabilmektedir. Pina Bausch, "Bazı durumlarda bireyin o durum üzerine söyleyecek sözü olmadığı yapılmaması gereken hissettirmektir" dediğinde, kelimelerin bazı olayları canlandırmasında yetersiz kaldığını, dansın tam da bu noktada oluştuğunu söyler. Sözcüklerle anlatılmayanlar, dansa ortaya çıkabilmektedir (Wenders, 2011). Öğrencilere aksak ritimler sorulduğunda sözel

ifade etmeleri zor olabilir. Ancak elleri ile alkış yapabilir, dans edebilir ve aksak ritimli şarkıyı söyleyebilir.

Dansta ifade biçimi olarak beden kullanılmaktadır. Bedenin dans edilen mekanda estetik biçimde kullanılması söz konusudur. Bu esnada kişi ya başkasının bedeniyle ya kendi bedeniyle ve ya bir nesne ile ilişkilenebilir. Bu ilişkilenebilirlik biçimlerinin bedende oluşturduğu hareket, bireyin iç dünyasından başlayabileceği gibi dış dünyasından da başlayabilmektedir. Birey düşüncelerini ve duygularını, gereksinimlerini söylediği gibi, dış dünyadan edindiği izlenimleri de aktarabilmektedir. Bundan dolayı Haselbach (1981) devinim esnasındaki akışı, dış iç dünyadan dış dünyaya veya tam aksi bir yönde belirtmiştir.

A. Doğaçlama Sırasında Dış Dünyadan İç Dünyaya Doğru Yönelen Akış

- Dış Dünyadan İzlenimler (insan ilişkileri, çevre, doğa, sanat... vb. gibi)
- Deneyim- bilinç oluşturma
- Algılama
- İç dünya

B. Doğaçlama Sırasında İç Dünyadan Dış Dünyaya Doğru Yönelen Akış

- İç Dünya (Duygular düşünceler, ihtiyaçlar vb. gibi)
- Formlar yaratma isteği
- Anlatım ihtiyacı
- Dış Dünyanın yeni ve etkileyici ürünü olarak form ve içerikle anlık kompozisyonlar (Haselbach,1981:6-7).

Bu anlatım sürecinde kişi, bedenini iletme aracı olarak kullanmaktadır. Vücudunu serbest olarak hareket ettirir. Bu durumu, bireyin içinden geldiği gibi hareketlerini doğaçlaması ve hareket ettirmesidir. Bu sırada birey kendini keşfetme aynı zamanda tanıma durumundadır. Yapabildikleri hareketleri, dans ederken açığa çıkan enerjisini, sınırlarını farketmektedir. Grup halinde dans ediyorsa bir bütünün parçası olup grubun coşkusu ile eylem halinde bulunur (Gürey ve Adıgüzel, 2013).

Öğrenenin içinde bulunduğu durum, bedenselliği ve yaratıcı dans aracılığıyla iletişim kurmaktadır. Öğrencilerden, bedenlerini tümüyle kullanmaları,

etkinliklerde sürekli aktif olarak katılmaları ve bir ürün oluşturmaları beklentisi içinde olan yaratıcı dans etkinlikleri; algılama, duygu, düşünce, ifade ihtiyacı ve formlar yaratma isteğini de beraberinde getirmektedir.

Yaratıcı Dans

Modern dans, yaratıcı dans gibi isimlerle adlandırılan “çocuk merkezli”, “özgür”, “açık” yaklaşım 19. yüzyıl sonundaki estetik dans hareketinin başlangıcıdır. 20. Yüzyıl başlarında ise Larsen, Colby ve H'Doubler'in arayışları yaratıcı dansın esaslarını oluşturmuştur. 1940'ların sonlarında yapılan hareket çözümlenmeleriyle ise, Rudolph von Laban yaratıcı dansın ilerlemesinde büyük rol oynamıştır (Smith-Autard, 2002). Yaratıcı dansa ortaya çıkan üründen çok yaşanan duygular, hayal gücünün gelişimi, süreç, kişilik ve yaratıcılık ön planda olmuştur. Smith-Autard'a göre (2002) yaratıcı dans biçimi daha çok dans süreci boyunca kişinin bireysel ifadesine izin verme aracı olarak görülür. Dans tecrübesi esnasında bir sonuç ortaya çıkarsa bu durum bireysel kazanımlara göre tabir edilir. Örnek olarak; duyguların rahatlaması, eğlence hissi ve tatmin duygusudur.

Yaratıcı dans, tüm bedenin müzik eşliğinde hareket etmesiyle ortaya çıkar. Öğrenciler, yaratıcı dans ile birlikte eş ya da bir grupla buldukları mekanı kullanarak yarattıkları dansı sergilerler. Birbirleri ile sürekli göz iletişiminde bulunarak hareketlerin aksamaması için bağlantıda kalırlar. Yaratıcı dans profesyonel olarak hazırlanan kareografilerden oluşmaz. Tamamen öğrencilerin yarattıkları danslarla birlikte beden ve zihinlerinin aktif olarak kullandıkları dans türüdür.

Yaratıcı dansın amacı hareketler aracılığıyla iletişim sağlamaktır. Dansın enstrümanı insan bedenidir, dansın dili ise harekettir. Yaratıcı dansa doğrular ya da yanlışlar yoktur, öğrenilmesi icap eden bir rutin de yoktur. Mühim olan dansçının iç kaynaklarıyla net ve açık bir ifade oluşturmaktır (Joyce, 1994). Yaratıcı dansın yanlış olması durumu yoktur. Yaratıcı insanlar hata yapmaktan korkmazlar.

Yaratıcı Dansa Temel Öğeler

Müzik öğretmenin, müziksel bilgi ve becerilerinin olmasının dışında, yaratıcı, estetik duygusu gelişmiş, öğrencilerini yaratıcı etkinliklere yöneltebilen

durumda olması beklenir. Bu durumların etkin ve doğru bir şekilde kullanılması müzik öğretmeninin yaratıcılığı ile doğru orantılıdır.

Müzik öğretmenlerinin bilinçli bir şekilde doğru öğrenme ortamları yapmaları, çağdaş müzik eğitimi yaklaşımlarına yarar sağlayacak tekniklerle ve yöntemlerle uygulamalarına bağlıdır. Bu durumun gerçekleşmesi için de öğretmenin yaratıcı süreçlerden oluşan eğitim ortamlarında büyümesi ve kendini geliştirmesi icap etmektedir (Gürgen, 2006).

Yaratıcı dansta öncelikle beş temel davranıştan söz edilebilir. Bunlar yürüme, koşma, zıplama, sekme ve dönmedir. Bu temel davranışlara el ve ayak vuruşları, çeşitli beden salınımları oturma, çökme, sallama gibi diğer davranışlar eşlik eder. Dansın gerçekleştirileceği yer (mekan), hareket ve enerji yaratıcı dansın diğer öğeleridir. Müziğin temel öğesi olan ritim; ses, müziğin hızı, biçimi ve gürlüğü ile ele alınabilir (Şentürk, 2012).

Yaratıcı dansta yol, dansın unsurlarını keşfetmekle başlar. Keşfetme, lider ya da öğretmenin yaratma alanları meydana getirmesiyle gelişir. Doğaçlama, dansların olduğu bu ortamlar sayesinde dansçılar hem dansın unsurlarını bulabilir aynı zamanda yaratıcı durumun içerisine dahil olurlar. Rastgele bir yaratıcı durumda bulunmak yaratıcılığın ilerlemesine yardımcı olur (Joyce et al., 1992; Açıkgöz, 2005).

Yöresel müziklerdeki aksak ritimleri öğrenirken yaratıcı dansı kullanmak, öğrencilerin aktif olduğu, öğretmenin ise rehber olduğu öğrenme ortamını yaratmaktadır. Bu doğrultuda öğrenciler, kareografi oluştururken tamamen kendi yarattıkları yaratıcı danslardan yola çıkarak aksak ritimlere uygun danslarını oluştururlar. Derste öğrencilerin aktif olması, öğrenciye kendi deneyimlerini değerlendirmelerini yapma fırsatını ve edinilen bilginin kalıcılığını sağlama fırsatı verdiğinden kişiyi geliştirdiği düşünülmektedir.

İlgili Araştırmalar

Türkiye’de Yapılan Araştırmalar

Yöndem (2016) yılında ‘ **Geleneksel Türk Halk Müziğindeki Aksak Ölçülerin Okul Şarkılarına Yansıması**’ adlı çalışmada, geleneksel aksak ölçü yapılarının okul şarkılarına ne derece yansıdığı araştırılmıştır. Bunun için aksak ölçülü şarkıların ve türkülerin kullanımının okul müziğine, öğretim ve repertuar materyali olarak ne düzeyde yansıdığını betimlemek amacıyla “müzik derslerinde” kullanılan müzik ders kitaplarındaki şarkılar incelenmiştir. Bu amaçla 1950 li yıllardan bu tarafa her 10 lu yıllarda müzik eğitiminde kullanılmış kitaplardan bir tanesi seçilerek günümüze kadarki süreçte aksak ölçü içeren okul şarkıları ve türkülerin kullanılma oranlarında değişim olup olmadığı incelenmiştir. Bu araştırmanın sonucunda farklı yapıdaki aksak ölçülerin eğitim müziğinde ne sıklıkta kullanıldığı ortaya konmuş ve bunların kullanımına yönelik öneriler sunulmuştur (Yöndem, 2016).

Tuğcular (2017) yılında ‘**Geleneksel Türk Halk Müziğinde Basit, Birleşik ve Aksak Ölçülerin Analitik İncelenmesi**’ Bu araştırma, Geleneksel Türk halk müziğindeki basit, bileşik ve aksak ölçülerin analitik incelenmesini amaçlamıştır. Bu çalışmada, bu kaynağa dayalı olarak ele alınan, basit, birleşik ve aksak ölçüler yeniden sınıflandırılarak Türk Halk müziğindeki kullanım biçimleri; vuruş, zaman ve dizilim olarak belirlenmiştir. Yaklaşık 5000 türkü ve 700 sözsüz oyun havası içerisinden seçilmiş örneklerle de desteklenerek, şekil ve tablolarla da açıklanmıştır. Araştırma sonucunda, incelenen basit, bileşik ve aksak ölçüyle yazılmış çeşitli türküler olduğu, bunlardan bileşik 9/8, 10/16’lık ölçülerin çok az, 6/8, 12/8, 9/4, 9/16, 7/16’lık ölçülerin belirli bölgelerde, 2/4, 4/4, 9/8’lik ölçülerin oldukça yaygın olarak kullanıldığı belirlenmiştir (Tuğcular, 2017).

Sakin tarafından 2016 yılında ‘**Geleneksel Türk Halk Müziğinden Kullanılan Aksak Ölçülü Türkülerin Flüt Eğitimindeki Zorlukları**’ nın **İncelenmesi**’ Bu araştırma, flüt öğrencilerinin Geleneksel Türk Halk Müziğinde kullanılan aksak ölçülü türkülerin söylenmesinde karşılaşılan zorluklar belirlenerek türkülerin flüt eğitiminde daha iyi seslendirilmesi için alıştırma hazırlanmasına yönelik yapılmıştır. Bu araştırmanın amacı; Geleneksel Türk Halk Müziği repertuarında bulunan flüt eğitiminde kullanılabilecek aksak ölçülü türkülerini ayırıp,

söylemede yaşanan sıkıntılara yönelik alıştırmalar sağlamak ve bu alıştırmaların da öğrencilerin ritimsel becerilerinin gelişmesine olan etkisini belirlemektir. Araştırmanın daha önce Türk Halk Müziği eğitimi almamış İtalyan öğrencilere de uygulanmış olması çalışmanın önemini arttırmaktadır. Araştırmada; TRT Türk Halk Müziği repertuarında bulunan aksak ölçülü türküler incelenmiş ve seçilen 12 türkü uzman görüşü alınarak flüte uyarlanmıştır. Türkülerin ritimsel özellikleri sınırlanarak alıştırmalar ve dizi çalışmaları sağlanmıştır (Sakin,2016).

Tokenan tarafından 2008 yılında **‘Yaratıcı Dans Etkinliklerinin Motivasyon, Özgüven , Özyeterlilik ve Dans Performansı Üzerindeki Etkileri’** Bu çalışma, “Dans, Oyun ve Müzik” dersinde yapılan yaratıcı dans faaliyetlerinin özgüven,beden dili, motivasyon, dans performansı ve dansa ilişkin özyeterlilik üzerindeki izlenimlerini analiz etmek üzere meydana gelmiştir. Araştırmanın bilgileri Dans, Müzik ve Oyun Dersi Motivasyon Ölçeği, Dansa ilişkin Özyeterlilik Formu, Beden Dili ve Dans Performans Testi, Özgüven Değerlendirme Formu ile bir araya getirilmiştir. 14 haftalık deneyim süresinin sonunda yaratıcı dans etkinliklerinin müzik öğretmeni adaylarının Dans,Oyun ve Müzik dersine bağlı özgüvenleri, dansa ilişkin özyeterlilikleri, motivasyonları, beden dili ve dans başarımları üzerinde anlamlı düzeyde tesir sağladığı saptanmıştır (Tokenan, 2008).

Kandemir 2009 yılında **‘İlköğretim Sınıf Müzik Eğitiminde Orff Yaklaşımıyla Doğaçlama Çalışmalarının Müziksel Yaratıcılık Sürecine Etkisi’** Bu araştırma, sınıftaki müzik eğitiminde Orff yaklaşımıyla yapılan emprovize faaliyetlerin öğrencilerin müziksel yaratıcılığın ilerlemesine olan etkisinin sorgulanması ve neticeler içerisinde ilköğretim müzik dersi programı için bazı görüşlerde bulunabilme düşüncesi ile gerçekleştirilmiştir Araştırmanın genel amacı, Orff yaklaşımıyla doğaçlama yönteminin, müziksel yaratıcılığın gelişimindeki etkilerini belirlemektir (Kandemir,2009).

Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Yoder 1993 yılında, **‘İşbirlikli Öğrenme ve Dans Eğitimi ‘** bu araştırma hareket çalışmalarında yaratıcılık, performans ve değerlendirme konularında inceleme yapmak üzere işbirlikli öğrenme ve yaratıcı dans üzerine bir çalışma yapılmıştır. 1991 yılında Ohio’ daki bir ortaokulda bu çalışma yapılmıştır. Bilgi toplama aracı olarak kullanılanlar ise günlük gözlem notları ve videodur. 22 öğrenci

çalışmaya katılmıştır. Bir dönem boyunca haftada iki kez 90 dakika ders işlenmişlerdir. Araştırma istenildiği gibi belirlenemeyip tamamlanamamıştır. Fakat tamamlandığı kısımlarda araştırmayla ilgili pozitif durumlar ortaya çıkmıştır (Yoder,1993).

Kim 1998 yılında, **‘Yaratıcı Dansın İmtiyazının Yedinci Sınıf Kız Öğrencilerinin Yaratıcı ve Eleştirel Düşünme Üzerine Etkileri’**, bu araştırma Kore’de ki 7 yaşındaki kız öğrencilerin eleştirel ve yaratıcı düşünme yeteneklerini kıyaslamak için yaratıcı dans çalışmalarını ve standart dans dersleri içeren deneysel bir araştırma ortaya koymuşlardır. Bu çalışmada 40 tane ilkokul öğrencisinden oluşmuştur. İki tane birinci sınıf seçilmiştir. Sınıflardan birinde halk dansı ve standart dans eğitimi içeren program uygulanmıştır. Diğerinde ise yaratıcı dans çalışmaları uygulanmıştır. Kore halk dansları eğitim için, modern dans ve bale konusunda tecrübeli olan üç tane öğretmen seçilmiş olup, yaratıcı dans çalışmaları ise araştırmacı aracılığıyla yürütülmüştür. 22 günde gerçekleştirilen araştırma süresi, 45’er dakikalık 15 dersten oluşmaktadır. Yaratıcı dans sınıfında ,Torrance Yaratıcı Düşünme Testi sonuçları, geleneksel dans eğitimi sınıfına göre büyük ölçüde yüksek sonuçlanmıştır. Yalnız eleştirel düşünme testinde anlamlı bir fark meydana gelmemiştir (Kim,1998).

Riley 1984 yılında, **‘Yaratıcı Dansın Dördüncü Sınıf Çocuklarının Fiziksel Benlik Saygısı, Beden İmajı ve Problem Çözme Üzerindeki İlişkileri ve Etkileri’** bu araştırma, yaratıcı dans programının dokuz yaşındaki çocuklara uygulanan beden tasviri ,fiziksel özgüven ve problem çözme üzerindeki izlenimlerini incelemiştir.30 öğrenciye veri toplamak için söz konusu değişkenler için testler uygulanmış, aynı zamanda görüşme ve gözlem meydana gelmiştir. 12 ders sonunda yapılan görüşmeler ve testler sonunda yaratıcı dans derslerinde kızların yüksek özgüven sağladığı, beden tasviri konusunda ön ve son-testler arasında anlamlı farklılık gözlenmediği görülmüştür. Problem çözme ve yaratıcı dans konularıyla ilgili bağlantı bulunamamıştır (Riley, 1984).

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Karma yöntemle yapılmış bir çalışmadır. Araştırmacının, araştırma problemlerini anlamak için hem nitel veriler (açık uçlu) hem de nicel veriler (kapalı uçlu) toplanan iki veri setini beraber bütünleştirip ve sonra bu iki veri setini bütünleştirmenin yararlarından faydalanarak sonuçların çıktığı, sosyal, davranış bilimleri ve sağlık alanında konu olan bir araştırma yaklaşımı doğrultusunda tanımlanır (Sözbilir, 2017).

6.sınıf müzik dersi alan öğrencilerin yöresel müziklere ait türkülerin aksak ritimleri araştırmacı tarafından geliştirilen 40 dakikalık 6 etkinlik paketinin uygulanması ile değerlendirilen bu çalışma, Karma (Nicel/nitel) bir araştırma olup tek gruplu deneysel model olarak yürütülmüştür. Bu doğrultuda araştırmanın bağımlı değişkeni; Aksak ritimlerde bilgi ve beceri sahip olma durumu, bağımsız değişkeni ise yaratıcı dans becerisine sahip olma durumu olarak tanımlanmaktadır.

Nicel desen, ölçmelerin ve gözlemlerin tekrarlanarak objektif olarak yapılan araştırmalara nicel (sayısal) araştırma denir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2018). Çalışmanın nicel boyutunda; öğrencileri uygulanan ön tst-son test “Bilgi Testi” istatistiksel olarak çözümlenmiştir. Ayrıca, araştırmacı tarafından geliştirilen etkinlikler uygulamalı olarak öğrencilere uygulanmış ve öğrencilerin kendi yaratıcılıkları ile oluşturdukları danslar alan uzmanlarınca değerlendirilip istatistiklel olarak çözümlenmiştir.

Nitel desen, araştırmanın yaklaşımını belirleyen ve çeşitli adımların bu yaklaşım çerçevesinde uygun olmasına klavuzluk eden bir stratejidir (Ilgar, M.Z., Ilgar,S.C., 2013). Çalışmanın nitel boyutunda; uygulanan etkinkikler sonunda öğrencilere ve alan uzmanlarına çalışmaya ilişkin düşünceleri sorulmuş ve verdikleri cevaplar betimsel olarak çözümlenmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Elazığ’ ın Maden ilçesinde öğrenim gören 6-A sınıfından 10 öğrenci oluşturmaktadır. Bunlardan 6’sı erkek 4 ‘ kız öğrencidir.

Tablo 1.

Öğrencilerin Demeografik Bilgileri

Sorular	Evet	Hayır
1. Ailede müzikle ilgili birinin olma durumu	3	7
2. Okul dışında müzik eğitimi alma durumu	0	10
3. Çalgı çalma durumu	2	8

Öğrencilerden elde edilen kişisel bilgiler doğrultusunda; öğrenciler, ailesinde müzikle ilgilenen 3 kişi olduğu belirken 7 kişi de ailesinde müzikle ilgilenen biri olmadığını belirtmişler. Okul dışında on öğrencinin hiçbirinin müzik dersi almadığı görülmektedir. Ayrıca öğrencilerden sadece ikisi çalgı (flüt) çaldığını belirtirken 8 kişi de herhangi bir çalgı çalmadığını belirtmiştir.

Çalışma grubu daha önceden böyle bir yaklaşım ile ders yapmamış ve ilgili kültürel konuları görmemiş öğrencilerden oluşmaktadır. Bu bağlamda çalışma grubunda, konunun öğretim programında işlenmesi gereken konu olarak verilmesinden yola çıkarak, konuyla ilgili ön bilgisi olmayan, daha önce bu şekilde çalışma yapmamış öğrenciler yer almaktadır.

Verilerin Toplanması

Çalışmanın alt amaçlarından yola çıkarak araştırmanın problemini çözümlenebilmek öğrencilere; ön-test/son-test olarak bilgi testi ve her biri 40’ar dakika olan 6 derslik müzik etkinlik paketi uygulanmıştır. Uygulamanın öğrenciler üzerindeki gelişimini alan uzmanlarının değerlendirebilmesi için “Değerlendirme Formu” oluşturulmuş ve dersler video kaydı altına alınmıştır.

Bu uygulama, toplam 10 öğrenciyle 6 haftalık süre içerisinde uygulanmıştır. Öğrencilere çalışılacak konu (aksak ritimler) hakkında kısa anlatım yapıldıktan sonra bilgi testi uygulanmış ve etkinlik uygulamalarına geçilmiştir.

Etkinlik Planı

Aksak Ritimlerin Öğrenilmesinde Yönelik Yaratıcı Dans Öğretisinin Kullanılması
 “İlköğretim 6. Sınıf Müzik Ders Kitabı” ndaki konular temel alınarak ve ders planları dersin esas ve yan amacını, öğrencinin ön bilgisini ve ders sonundaki kazanımlarını içermektedir. Her ders için ayrı ders planı hazırlanmış ve derste kullanılan materyaller Türkiye’deki yöresel müziklerden seçilmiştir. Etkinlik Planları Ek 2’de verilmiştir

Etkinlik planları aşağıdaki gibidir:

Etkinlik 1; ‘Aksak Ölçüleri Tanıyorum’ konusu ele alınarak Türkiye’nin farklı yörelerine ait aksak ritimli müzikleri öğretip algılatmak ve sonrasında hareket ve devinimlerle pekiştirerek bu müziklerin aksak ölçülü ritimlerin öğrenilmesiyle birlikte değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Etkinlik 2; 5/8’lik Ölçü, Kayseri yöresinden ‘Dama Attım Değnekleri’ isimli türkü öğretimi konulu etkinlikle, öğrencinin; 5/8’lik ölçüyü kavraması, 5/8’lik aksak ritimli şarkıyı söylemesi ve 5/8’lik aksak ritme uygun yaratıcı dans yaratması ve uygulaması amaçlanmaktadır.

Etkinlik 3; 5/8’lik Ölçü, Sivas yöresinden ‘Merhamet Kıl Kaşı Keman’ isimli türkü öğretimi konulu etkinlikle, öğrencinin;5/8’lik ölçüyü kavraması, 5/8’lik aksak ritimli şarkıyı söylemesi ve 5/8’lik aksak ritme uygun yaratıcı dans yaratması ve uygulaması amaçlanmaktadır.

Etkinlik 4; 7/8’lik Ölçü, Rize yöresinden ‘Gökte Yıldız Ay Misun’ isimli türkü öğretimi konulu etkinlikle, öğrencinin; 7/8’lik ölçüyü kavraması, 7/8’lik aksak ritimli şarkıyı söylemesi ve 7/8’lik aksak ritme uygun yaratıcı dans yaratması ve uygulaması amaçlanmaktadır.

Etkinlik 5; 7/8'lik Ölçü, Aydın yöresinden 'Tilkilikte Çevirdiler Yolumu'' isimli türkü öğretimi konulu etkinlikle, öğrencinin; 7/8'lik ölçüyü kavraması, 7/8'lik aksak ritimli şarkıyı söylemesi ve 7/8'lik aksak ritme uygun yaratıcı dans yaratması ve uygulaması amaçlanmaktadır.

Etkinlik 6; 9/8'lik Ölçü, Trakya yöresinden 'Bahçalarda Börülce' isimli türkü öğretimi konulu etkinlikle, öğrencinin; 9/8'lik ölçüyü kavraması, 9/8'lik aksak ritimli şarkıyı söylemesi ve 9/8'lik aksak ritme uygun yaratıcı dans yaratması ve uygulaması amaçlanmaktadır.

Etkinlik 7; 9/8'lik Ölçü, Manisa yöresinden 'Amman Amman Nalbandım' isimli türkü öğretimi konulu etkinlikle, öğrencinin; 9/8'lik ölçüyü kavraması, 9/8'lik aksak ritimli şarkıyı söylemesi ve 9/8'lik aksak ritme uygun yaratıcı dans yaratması ve uygulaması amaçlanmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Veriler araştırmanın yöntemine uygun olarak nicel ve nitel veri toplama araçları ile yürütülmüştür. Yarı yapılandırılmış görüşme formu nitel veri toplama aracı olarak oluşturulmuştur. Etkinlikler kapsamında alan uzmanlarına ve çalışma grubuna açık uçlu sorular sorularak alan uzmanı ve çalışma grubu öğrencilerinin görüşler alınmıştır.

Nitel Veri Toplama Araçları; Ders Video Kayıtları ve Performans Değerlendirme Formundan oluşmaktadır.

Ders Video Kayıtları

Derslerin her biri alanın ilgili uzmanlarına gönderilmek üzere video kayıt alınmıştır. Ders kayıtları yapılmadan okul idaresi ile görüşülmüş ve kayıtların sadece yüksek lisans araştırması kapsamında kullanılacağı ve saklı tutulacağı belirtilerek çalışmaya başlanmıştır.

Performans Değerlendirme Formu

Gözlem formları, her bir ders süresince öğretilmesi hedeflenen beceriler ile ilgili olarak maddeler halinde yazılarak hazırlanmıştır. Gözlem formu Ek 5'te verilmiştir.

Bu forum öğrencilerin gelişimlerini değerlendirmek adına 10 alan uzmanına gönderilerek öğrencilerin konu bağlamında gelişimleri alan uzmanları tarafından değerlendirilmiştir.

Konular;

Öğrencilerin; **5/8'lik (12 123/ 123 12)** ritme uygun dans edebilirlikleri, şarkıları seslendirebilmeleri ve aksak ritme uygun dans edip şarkıları seslendirirken uyumlu hareket etmelerinin değerlendirilmesine yönelik sorular sorulmuştur.

- 5/8'lik ritme uygun dans eder.
- 5/8'lik ritme uygun dans ederken şarkıları seslendirir.
- 5/8'lik ritme uygun dans edip şarkıları seslendirirken grup ile uyumlu hareket eder.

Öğrencilerin; **7/8'lik (12 12 123/ 123 12 12)** ritme uygun dans edebilirlikleri, şarkıları seslendirebilmeleri ve aksak ritme uygun dans edip şarkıları seslendirirken uyumlu hareket etmelerinin değerlendirilmesine yönelik sorular sorulmuştur.

- 7/8'lik ritme uygun dans eder.
- 7/8'lik ritme uygun dans ederken şarkıları seslendirir.
- 7/8'lik ritme uygun dans edip şarkıları seslendirirken grup ile uyumlu hareket eder.

Öğrencilerin; **9/8'lik (12 12 12 123/ 123 12 12 12)** ritme uygun dans edebilirlikleri, şarkıları seslendirebilmeleri ve aksak ritme uygun dans edip şarkıları seslendirirken uyumlu hareket etmelerinin değerlendirilmesine yönelik sorular sorulmuştur.

- 9/8'lik ritme uygun dans eder.
- 9/8'lik ritme uygun dans ederken şarkıları seslendirir.
- 9/8'lik ritme uygun dans edip şarkıları seslendirirken grup ile uyumlu hareket eder. Çıkart.

Nicel Veri Toplama Araçları; Bilgi testi ve uygulanan etkinlik planlarından oluşmaktadır.

Bilgi Testi (Ek. 3)

Bilgi testini oluşturmadan önce, müfredatta yer alan tüm konularla ilgili olarak bir soru havuzu oluşturulmuştur. Daha sonra araştırmacı tarafından seçilen ve müfredat konularına dayandırılan sorular ile hazırlanan bilgi testi, uzman görüşü alınmıştır. Gelen geri dönütler ile birlikte bilgi testi 36 sorudan 17 soruya düşürülmüş ve araştırmada kullanılmıştır. (Ek 3)

Bilgi testi aşağıdaki konulardan oluşturulmuştur:

- 5/8'lik ritim kalıbının 2 farklı gruplaşması kullanarak ölçü sayılarının bulunması istenmiştir.
- 7/8'lik ritim kalıbının 2 farklı gruplaşması kullanarak ölçü sayılarının bulunması istenmiştir.
- 9/8'lik ritim kalıbının 2 farklı gruplaşması kullanarak ölçü sayılarının bulunması istenmiştir.
- Aksak ritimler öğretilirken sadece ritim kalıplarının öğretimi konuyu bütünleştirmeyeceğinden, THM içerisinde yer alan temel bilgilerin de öğretilerek öğrencilerin bilgilerinde bir bütünlük oluşturması sağlanmıştır. Bu doğrultuda; Türkiye'nin 4 farklı coğrafi bölgeye ait kullanılan enstrümanların hangi yörelere ait olup ya da ait olmadığı sorulmuştur.
- Türkiye'deki 4 farklı Coğrafi Bölgeye ait halk müziklerinin, halk oyunlarında hangi yörelere ait olup ya da ait olmadığı sorulmuştur.

Verilerin Çözümlemesi

Nitel verilerinin istatistiksel açıdan analiz sağlanmasında Statistical Package for Social Sciences (SPSS) 24.0 programından yararlanılmıştır.

Araştırmaya dahil edilen öğrencilerin bilgi testinden almış oldukları puanlara dair ortalama, standart sapma, en büyük ve en küçük değer gibi tanımlayıcı sayımlamalar gösterilmiştir. Öğrencilerin bilgi testinden aldıkları ön test ve son test puanların karşılaştırılmasında kullanılacak olan test istatistiklerinin belirlenmesi için bilgi puanlarının normal dağılım gösterme durumu Shapiro-Wilk testiyle incelenmiş, normal dağılım göstermediği belirlenmiştir. Öğrencilerin, bundan dolayı bilgi

testinden aldıkları ön test ve son test puanlarının karşılaştırılmasında non-parametrik test olan Wilcoxon testi kullanılmıştır.

Araştırmaya katılan uzmanların performans değerlendirme formunda yer alan sorulara verdikleri puanlara ilişkin ortalama, en küçük ve en büyük değer, standart sapma şeklinde tanımlayıcı istatistikler gösterilmiştir.

Araştırma Planı ve Süresi

Araştırma Planı	Süresi
Litaratür Tarama	10 Eylül-12 Kasım (2019)
Bilgi testini oluşturma	1-7 Ekim 2019
Etkinlik pakentini oluşturma	4 Ekim – 26 Kasım 2019
Bilgi testine yönelik uzman görüşü alma	16-30 Eylül 2019
Etkinliği Uygulama	7 Ekim-25 Kasım 2019
Etkinliği değerlendirme(uzman)	9-10 Aralık 2019
Tezi raporlaştırma	2 Ekim 2019 – 10 Ocak 2020

BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde; araştırma soruları kapsamında bulgulara ve bulguların tefsirlerine yer verilmiştir.

4.1. “Yaratıcı Dans” Temelli Etkinlik Planları Uygulamalarında Öğrencilerin Bilgi Testinden Aldıkları Ön Test- Son Test Puanlarının Dağılımı Nedir?

Tablo 2.
Öğrencilerin Bilgi Testinden Aldıkları Ön Test Ve Son Test Puanları (n=10)

	n	\bar{x}	s	Min	Max
Ön Test	10	12,20	1,99	9	14
Son Test	10	15,40	1,78	11	17

Tablo 2.’de araştırmaya dahil olan öğrencilerin bilgi testinden aldıkları ön test ve son test puanlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler gösterilmiştir. Tablo incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin eğitim öncesi bilgi testinden $\bar{x}=12,20\pm 1,99$ puan aldıkları, alınan en düşük puanın 9 ve alınan en yüksek puanın 14 olduğu görülmüştür. Öğrenciler eğitim sonrasında bilgi testinden $\bar{x}=15,40\pm 1,78$ puan almış olup, en düşük puan 11 ve en yüksek puan 17’dir.

4.2. “Yaratıcı Dans” Temelli Etkinlik Planları Uygulamalarında Öğrencilerin Bilgi Testinden Aldıkları Ön Test- Son Test Puanları Arasında Anlamlı Fark Var Mıdır?

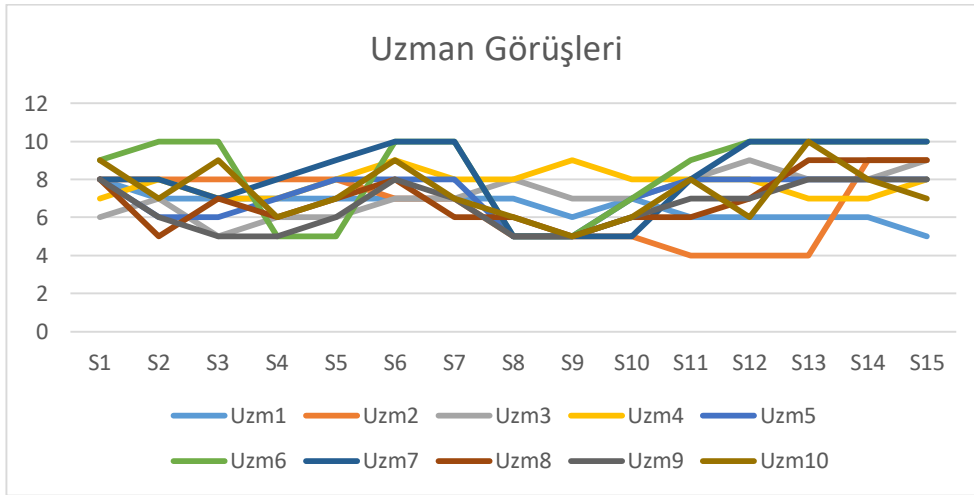
Tablo 3.
Öğrencilerin Bilgi Testinden Aldıkları Ön Test Ve Son Test Puanlarının Karşılaştırılması (n=10)

	n	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Z	p
Negatif Sıralar	0	0	0,00	0,00	-2,842	0,004*
Son Test-Ön Test Pozitif Sıralar	10	1	5,50	55,00		
Eşitler	0	0				

* $p < 0,05$

Tablo 3’de araştırma boyutuna alınan öğrencilerin bilgi testinden aldıkları ön test ve son test puanlarının karşılaştırılmasında kullanılan Wilcoxon testi sonuçları verilmiştir. Tablo incelendiğinde araştırmaya dahil olan öğrencilerin tamamının eğitim sonrası bilgi testi puanlarının eğitim öncesi puanlarına göre yüksek olduğu ve öğrencilerin bilgi testinden aldıkları ön test ve son test puanları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$).

4.3. Aksak Ritim Öğretiminde Öğrencilerin Oluşturduğu “Yaratıcı Dans” Uygulamalarına Yönelik Alan Uzmanlarının Sorulara Verdikleri Puanlamanın Dağılımı Nedir?

Şekil 1. Uzmanların Sorulara Verdikleri Puanlar

Tablo 4.
Uzmanların Verdikleri Puanlara İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler (n=10)

	n	\bar{x}	s	Min	Max
Soru 1	10	7,90	0,88	6	9
Soru 2	10	7,20	1,40	5	10
Soru 3	10	7,10	1,60	5	10
Soru 4	10	6,50	1,08	5	8
Soru 5	10	7,10	1,20	5	9
Soru 6	10	8,30	1,16	7	10
Soru 7	10	7,70	1,34	6	10
Soru 8	10	6,00	1,25	5	8
Soru 9	10	5,70	1,34	5	9
Soru 10	10	6,40	0,97	5	8
Soru 11	10	7,20	1,48	4	9
Soru 12	10	7,50	1,90	4	10
Soru 13	10	8,00	1,94	4	10
Soru 14	10	8,30	1,25	6	10
Soru 15	10	8,30	1,49	5	10
Genel Toplam	10	7,28	0,65	6,60	8,33

Tablo 4.'te araştırmaya dahil olan uzmanların verdikleri puanlara ilişkin tanımlayıcı istatistikler gösterilmiştir. Uzmanların verdikleri puanlar incelendiğinde sorulara ilişkin puan ortalamasının 5,70 ile 8,30 arasında değiştiği görülmüştür. Araştırmaya dahil olan uzmanların performans değerlendirme toplam puanlarının $\bar{x}=7,28\pm 0,65$ arasında olduğu, en düşük puanın 6,60 ve en yüksek puanın 8,33 olduğu belirlenmiştir.

4.4. Aksak Ritim Öğretiminde Öğrencilerin Oluşturduğu “Yaratıcı Dans” Uygulamalarına Yönelik Alan Uzmanlarının Görüşleri Nelerdir?

Alan uzmanlarından alınan görüşlere bakıldığında; 10 alan uzmanın 8'inin çalışma hakkında değerlendirme yaptığı görülmektedir. Bu doğrultuda 8 alan uzmanının çalışmaya ilişkin görüşleri aşağıda belirtilmiştir.

AU. 1. “Bireysel olarak farklı davranış kalıplarının grup uyumu için daha çok yönerge verilmeli. Cinsiyet farklılığı var. Hazırbulunuşluk (daha önce bilinen ritimler için) daha iyi gibi göründü. Ek uyarıcılar kullanılabilir. Örn; ışıklandırma kostüm (şal, beline kuşak vb.)”.

AU.2. “Genel olarak çocukların aksak ritimlere yaratıcı dans uyumu güzel. En rahat 9/8’lik aksak ritmi (123/12/12/12) yaparak arkadaşları ile uyum sağladılar. Çocukların uyum sağlamakta ve yaratıcı dans için koreografide zorlandığı aksak ritim 9/8’lik (12/12/12/123) oldu”.

AU.3. “Ellerde belki koreografide yer alabilir. Şarkı söylerken yorucu hareket fazla olmaması lazım. Dinlenme yerleri olması lazım. Ritimler daha belirgin (5/8 - 9/8) olabilir”.

AU. 4. “Ritimler iyi kavrandı. Dans ve şarkı söyleme aynı anda pek uygun olmadı. Çocuklar nefes nefese kaldı. 2. türküde ritim kalbı tam duyumuyor. Hep aynı hareketler çocuklar için yorucu oluyor”.

AU. 5. Çocukların kendi başlarına böyle bir koreografiyi çıkarmaları çok güzel. Hem oynamak hem de söylemek biraz zorlayıcı olmuş. Parçaların bilinirlikleriyle çocukların adaptasyonu eş oranlı, ne kadar tanıdık bir parçaysa o kadar kesin olmuş”

AU. 6. Öğrencilerin daha başarılı ve istekli olduğunu düşünüyorum”. Özellikle 7/8’lik (123-12-12) kalıbı için seçilen türkünün diğerine göre (12- 12- 123) daha yavaş oluşu ve aksak ritmin net olmayışı öğrenciler için de zorlayıcı oldu. Sivas yöresine ait olan 5/8’lik türkünün daha içten söylendiğini ve bunun sebebinin kültürel, müziksel ve coğrafi yakınlık olduğunu düşünüyorum. Seçilen türkülerin hep bilinmeyen ve daha önce duyulmamış türkülerden olması daha iyi olabilirdi. Çünkü bazı türkülerini önceden biliyor oluşları, duymuş oldukları göze çarpıyor”.

AU.7. “Seçilen türkülerin bazıları bilinen türküleri. Bu durumun çocukların ritme uyum süreçlerini olumlu yönde etkilediğini düşünmekteyim. Daha az bilinen türkülerde çocukların ritme uyum uyum, şarkı sözlerini, dans eşliğinde söyleme noktalarında zorlandıklarını gözlemlenmiş bulunmaktayım”.

AU. 8. “Dinletilen eserlerin kayıtlarında standart olması gerekirdi. Kimi eserler profesyonel kayıt yöntemleri ile kaydedilmiş olmalarına rağmen kimilerinde amatör kayıtlar nedeni ile ritimlerin çok net anlaşılmadığını söyleyebilirim. Eserlerin

seçiminde bölgesel farklılıklara da dikkat edilebilirdi. Tezde eserlerin dağılımı ve uzmanların puanlamalarında bu değişkeni göze alarak tartışmanı öneririm. 2 türkünün bilindik/popüler olduğunu bazı türkülerin ise çok bilinen eserler olmadığını farkettim. Bu detay öğrenci başarısını ve uzman puanlamaları açısından değerlendirilebilir”.

Alan uzmanlarından alınan görüşler genel olarak değerlendirildiğinde; uzmanların çalışmayı, eğitici, yaratıcı ve başarılı buldukları belirtilmiştir. Ayrıca, seçilen bilindik türkülerde öğrencilerin çalışmaya daha kolay uyum sağladıkları ancak şarkı söylerken aynı anda hareketleri yapmaları şarkı söylemelerini zorlaştırdığını ifade etmişlerdir. Bununla birlikte öğrencilerin hızlı parçalara oranla yavaş parçalarda motivasyon ve başarılarının düştüğünü belirtmişlerdir.

4.5. “Yaratıcı Dans” Temelli Etkinliklerin, Öğrencilerin Müziksel Gelişimlerine Katkısına Yönelik Öğrenci Görüşlerine Göre Nasıldır?

Çalışmaya katılan 10 öğrenciden 8’i görüşlerini bildirmişlerdir. Bu doğrultuda aşağıda bu öğrencilerin çalışmaya ilişkin görüşleri yer almaktadır.

Ö.1. “Bu çalışmalar yeni şarkılar öğrenmemi ve hareketlerle danslarla ritimleri farketmemi sağladı. Türkülerin içerisinde geçen enstrümanları da öğrendim”.

Ö.2. “Müziklerin aksak ritimlerini öğrendik. Bilmediğimiz türkülerini öğrendik. Türkülerini söylerken aynı anda dans ederek ritimleri öğrendik. Müzik dinlerken ritimleri sayıyorum”.

Ö.3. “Ben 5/8,7/8,9/8'lik aksak ritimleri öğrendim. Artık içimden sayıyorum. Ritimleri bulabiliyorum. Türkülerin içinde geçen müzik aletlerini öğrendim”.

Ö.4. “Ritimleri öğrendim. Yeni müzikler öğrendim. Müziklerin ritimlerini kendi kendime sayabiliyorum. Müzikleri dansa çevirerek hareket edebiliyorum. Müzik aletlerini daha iyi öğrendim”.

Ö.5. “Yeni türküler öğrendim. Beden hareketlerini kullanarak ritim yaptık. Müzik aletlerini öğrendim”.

Ö.6. “Hareketli oyun öğrendik. Ritmik olarak oynadık. 5/8,7/8,9/8'lik ritimleri öğrendik. Müzik dinlerken ritimleri bulabiliyorum. Çok güzel oldu. Herkes çok beğendi”.

Ö.7. “Bu yaptığımız çalışmalarda bayağı bir şarkı öğrendim. Aksak ritimlerle ve koreografiyle şarkıyı çok güzel birleştirdim. Özellikle Dama Attım, Nalbandım ve Gökte Yıldız şarkılarını. Müzik oyunları oynadığım zaman ve ya müzik dinlediğimde içimden şarkının ritmini daha iyi anlayabiliyorum. Tüm sınıfla beraber bu şarkıların ritimlerini bulduk”.

Ö.8. “Müziklerin ritimlerini daha iyi öğrendik. Müzik dinlerken ritimlerini bulabiliyorum. Ritimlerini bulup onlara hareket buluyorum. Sonra bilmediğim şarkıları öğreniyorum. Farklı bölgelerin müziklerini öğreniyorum. ve daha bir çok katkısı oldu.

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın bulgularına yönelik sonuçlara, bu sonuçların bilimsel olarak tartışmasına ve tavsiyelerelere yer verilmiştir.

Sonuç ve Tartışma

- Yaratıcı Dans temelli etkinlik planları uygulamalarında öğrencilerin bilgi testinden aldıkları ön test- son test puanları sonuçlarına bakıldığında öğrencilerin etkinlik öncesi bilgi testinden aldıkları en düşük puanın 9, en yüksek puanın 14 olduğu görülmüştür. Öğrenciler; aksak ritimlere, bölgelere göre oyun havalara ve kullanılan enstrümanlar hakkında önceden bilgi sahibi olmadıkları için ön test sonucu bu doğrultuda düşük olarak ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin etkinlik sonrasında uygulanan bilgi testinden aldıkları en düşük puan 11 ve en yüksek puan 17'dir. Bilgi testi puanlarındaki artışın temeli, ezbere dayalı öğrenmenin olmadığı, yaparak yaşayarak öğrenmenin etkin olduğu sınıf ortamında, ön test ve son test puanları arasında istatistiksel farkın uygun olduğu bulunmuştur. Bu doğrultuda; öğrencilerin uygulanan etkinliklerle müzikte "aksak ritim" konusunu öğrenmelerinde yaratıcı dans çalışmasının etkili olduğu sonucuna varılmıştır. Bu bulgular, Tokinan ve Bilen ' Yaratıcı Dans Etkinliklerinin Özgüven, Motivasyon, Dans Performansı ve Özyeterlilik Üzerindeki Etkileri' (2011) isimli çalışmayla sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir.
- Uzmanların verdikleri puanlara ilişkin tanımlayıcı istatistiklerde soru 1; minimum 6 maksimum 9 puan olarak belirlenmiştir. 5/8'lik (1-2/ 1-2-3) Dama Attım Değnekleri türksünde ritme uygun dans ederken, aynı anda hem söyleyip hem de ayaklarıyla ritim sağlandığı için öğrencilerin yorulduğu gözlemlenmiş olduğundan dolayı puan aralığı böyle sonuçlanmıştır.
- Soru 2 ; minimum 5 maksimum 10 puan olarak belirlenmiştir.5/8'lik Dama Attım Değnekleri türküsünde (1-2 /1-2-3) dans ederken şarkıları seslendirme öğrencilerin yorulmasına neden olduğundan dolayı uzmanların vermiş oldukları puanlar neticesinde böyle sonuçlanmıştır.

- Soru 3; minimum 5 maksimum 10 puan olarak belirlenmiştir. 5/8'lik Merhamet Kıl Kaşı Keman türküsünde (1-2-3 /1-2) ritim kalıbında bazı noktalarda ritme uygun dans edemediklerinden dolayı uzmanların vermiş oldukları puanlar böyle sonuçlanmıştır.
- Soru 4; minimum 5, maksimum 8 puan olarak belirlenmiştir. 5/8'lik Merhamet Kıl Kaşı Keman türküsünde (1-2-3/1-2) dans ederken şarkıları seslendirme öğrencilerin yorulmasına neden olduğundan dolayı uzmanların vermiş oldukları puanlar neticesinde böyle sonuçlanmıştır.
- Soru 5; minimum 5, maksimum 9 puan olarak belirlenmiştir. 5/8'lik ritim kalıbına uygun dans edip şarkıları seslendirirken genel olarak grup ile uyumlu hareket ettiğinden dolayı uzmanların vermiş oldukları puanlar neticesinde böyle sonuçlanmıştır.
- Soru 6; minimum 7 , maksimum 10 puan olarak belirlenmiştir. 7/8'lik Gökte Yıldız Ay Misun? Türküsünde (1-2/1-2/1-2-3) genel olarak ritme uygun dans edebilmişlerdir. Bu durumun en önemli noktası, öğrencilerin önceden bildiği ve sevdiği türkünün bu çalışmada kullanılmış olması neticesiyle uzmanların vermiş oldukları puanlar böyle sonuçlanmıştır.
- Soru 7; minimum 6 , maksimum 10 puan olarak belirlenmiştir. 7/8'lik Gökte Yıldız Ay Misun? Türküsünde (1-2/1-2/1-2-3) dans ederken şarkıları seslendirme öğrencilerin yorulmasına neden olduğundan dolayı uzmanların vermiş oldukları puanlar neticesinde böyle sonuçlanmıştır.
- Soru 8; minimum 5, maksimum 8 puan olarak belirlenmiştir. 7/8'lik Tilkilikte Çevirdiler Benim Yoluma türküsünde öğrencilerin (1-2-3 /1-2/ 1-2) ritme uygun dans edememelerinin temel sebebi sözlerin duyulmasında sıkıntı yaşanılmıştır.
- Soru 9; minimum 5 , maksimum 9 puan olarak belirlenmiştir. 7/8'lik Tilkilikte Çevirdiler Benim Yoluma türküsünde öğrencilerin (1-2-3 /1-2/1-2) ritmine uygun dans ederken şarkıyı seslendirme, temel sebebi sözlerin duyulmasında sıkıntı yaşanılmıştır. Böylelikle uzmanların vermiş oldukları puanlar bu şekilde sonuçlanmıştır.

- Soru 10; minimum 5 , maksimum 8 puan olarak belirlenmiştir. Genel olarak, 7/8'lik ritim kalıbına uygun dans edip şarkıları seslendirirken grup ile uyumlu hareket etmişlerdir. 'Tilkilikte Çevirdiler Benim Yoluma' isimli parçanın videosunun güncel olmaması nedeniyle sözlerinin anlaşılması üzerine puanlar böyle sonuçlanmıştır. Bu türküyü kullanmamızın sebebi ise; 7/8 'lik 123+12+12 formuna uygun aksak ritimli başka şarkı bulamadığım dolayı Aydın yöresine ait bu parçayı seçmiş bulunmaktayım.
- Soru 11; minimum 4 , maksimum 9 puan olarak belirlenmiştir. 9/8'lik Bahçalarda Börülce türküsünün (1-2/1-2/1-2/1-2-3) ritme uygun dans ederken, aynı anda hem söyleyip hem de ayaklarıyla ritim sağlandığı için öğrencilerin yorulduğu gözlemlenmiş olduğundan dolayı puan aralığı böyle sonuçlanmıştır.
- Soru 12; minimum 4 , maksimum 10 puan olarak belirlenmiştir. 9/8'lik Bahçalarda Börülce türküsünün (1-2/1-2/1-2/1-2-3) ritme uygun dans ederken şarkıları söylemesi, aynı anda hem söyleyip , hem de dans etmeleri her ne kadar yorucu olsa da bu türkü de öğrencilerin daha önceden bildikleri ve sevdikleri türkü olmaması sebebiyle keyif alarak uygulamayı tamamlamışlardır.
- Soru 13; minimum 4, maksimum 10 puan olarak belirlenmiştir. 9/8'lik Amman Amman Nalbantım türküsünün (1-2-3/1-2/1-2/1-2/) ritim kalıbına uygun öğrencilerin dans edebilmelerinden dolayı uzman görüşleri böyle sonuçlanmıştır.
- Soru 14; minimum 6 , maksimum 10 puan olarak belirlenmiştir. 9/8'lik Amman Amman Nalbantım türküsünde (1-2-3-/1-2/1-2/1-2/) ritim kalıbına uygun dans ederken şarkıları seslendirir. Öğrencilerin en iyi performans sergiledikleri parça Manisa yöresine ait bu türkü olmuştur.
- Soru 15; minimum 5 , maksimum 10 puan olarak belirlenmiştir. Öğrencilerin, 9/8'lik ritim kalıbına uygun dans edip şarkıları seslendirirken genel olarak grup ile uyumlu hareket etmişlerdir. Bu performanslar doğrultusunda uzman görüşleri bu şekilde sonuçlanmıştır.
- Aksak ritim öğreniminde öğrencilerin oluşturduğu "Yaratıcı Dans" uygulamalarına yönelik müzik eğitimi alan uzmanlarının görüşleri değerlendirildiğinde; uzmanlar çalışmayı, eğitici, yaratıcı ve başarılı

bulduklarını belirtmişlerdir. Yapılan bu çalışma öğrencilerin motivasyon, özgüven ve yaratıcılığının artmasına olanak sağlamıştır. Tokinan (2008) ‘Yaratıcı dansın temel özellikleri olan beden kullanılması, yapılan faaliyetler aracılığıyla ruhsal ve bedensel olarak rahatlamanın elde edilmesiyle grup doğaçlamaları aracılığıyla toplumsal iletişimin güçlenip gelişmesinin, yaratıcı dansa da bulunmaması nedeniyle kendilerini istedikleri doğrultuda, özgürce ifade edebileceklerini bilmelerinin öğrencilerin derse ilişkin isteklerini arttırdığı düşünülmektedir’ ifadelerini kullanmıştır. Öğrenilen 6 parça içerisinde öğrencilerin bildiği sadece 2 parça kullanılmış, diğer 4 parça hakkında bilgi sahibi olmadıkları görülmüştür. Buna karşın çalışma kapsamında seçilen parçaların bilinmedik parçalardan olmasının öğrencilerin ritmi daha kolay algılamalarını sağladığını, öğrencilerin sesini kullanırken aynı anda hareket etmelerinin öğrencileri yordüğünü ve öğrencilerin hızlı parçalarda daha iyi performans sergiledikleri sonucuna varılmıştır. Sakin(2016) ‘nın ‘Geleneksel Türk Halk Müziğinde Kullanılan Aksak Ölçülü Türkülerin Flüt Eğitimindeki Zorluklarının İncelenmesi’ isimli çalışmasıyla sonuçları benzerlik göstermektedir.

- Yaratıcı Dans temelli etkinlikler öğrencilerin müziksel gelişimlerine katkısına yönelik öğrencilerin; aksak ritimleri öğrendikleri, müzikleri dansa çevirerek hareket edebildikleri, dinledikleri şarkılarda şarkının ritmini kolayca bulup arkadaşları ile dansa çevirebildikleri ve farklı bölgelerin müziklerini öğrendikleri sonucuna varılmıştır. Nicholls; iş-katılımlı öğrencilerin kendilerinden çok yaratıcı dans çalışmalarına odaklandığı, performans ve öğrenme durumunun sadece kendiyile meydana gelen bir sonuç (Abeles et al., 1995 : 214) olduğu belirtilmiştir. Bu doğrultuda çalışmada, tüm öğrencilerin yapılan yaratıcı dans etkinliklerinde katıldıkları ortaya çıkmıştır.
- Maslow’un basamaklar düzeninin son kısmında ise “kendini gerçekleştirme ihtiyacı”, insanların kendi tabiatına uygun davranma ve “ne olabilirlerse onu olmak” ihtiyacı (Ormrod, 1999) olarak tanımlanmıştır. Yapılan çalışmada araç olarak kullanılan yaratıcı dans etkinliklerinin de gelişen olaylar doğrultusunda bu tanıma uygun olduğu görülmüştür.

Öneriler

Müzik derslerinde uygulanan etkinliklerle öğrencilerin “aksak ritim” konusunu öğrenmelerinde yaratıcı dans çalışmasının etkili olduğu sonucuna varılmıştır. Bu doğrultuda müzik eğitimcilerinin derslerinde “yaratıcı dans” etkinliklerine derslerini bütünleştirmeleri önerilebilir.

Çalışmada “Yaratıcı Dans” uygulamalarına yönelik alan uzmanları; öğrenciler uygulamada kullanılan türküleri dansla birlikte söylerken şarkıların sözlerinin anlaşılabilir olmasına dikkat edilmesini belirtmişlerdir. Bu doğrultuda öğretmenler yaratıcı dans çalışmaları yaptırırken öğrencileri beden hareketleri ile bütünleştirerek “ses-nefes” etkinlikleri yaptırılmalıdır.

Yaratıcı dans temelli etkinliklerin, öğrencilerin müziksel gelişimlerine katkısına yönelik öğrenci görüşlerine bakıldığında çalışmaları zevkle yaptıkları ve “müzikte aksak ritimler” konusunu kolaylıkla öğrendikleri ortaya çıkmaktadır. Bu doğrultuda müzik eğitimindeki diğer ünite konularından uygun olanlar (örneğin:hız/gürlük/Türk Sanat Müziği vb.) hem bireysel, hem eşli hem de gruplar halinde yapılabilecek örneklerle geliştirilmelidir. Öğretmen, etkinlikler süresince aktif olarak öğrencilerle birlikte hareket etmelidir.

21. Yüzyıl öğrenen bireyler düşünüldüğünde sınıf ortamlarında bilgiler verilirken eğitimcilerin geleneksel yaklaşımdan uzaklaşarak uygulayarak, yaşayarak, aktif ve işbirlikli eğitim vermeleri gerkeksinimi ortaya çıkmaktadır. Bu doğrultuda müzik eğitimi ders programlarına, ilgili alan uzmanları tarafından yaratılmış “etkinlik plan”ları sunulup uygulanabilir.

KAYNAKÇA

- Abeles, H.F., Hoffer, K.R., Klotman, R.H. (1995). *Foundations of Music Education*, Simon ve Schuster Macmillan, USA.
- Açıkgöz, K.Ü. (2005). *Etkili Öğrenme ve Öğretme*, (6. baskı). Eğitim Dünyası Yayınları, İzmir.
- Adıgüzel, Ö.; Gürey, B. (2013). Yaratıcı Drama ile Dans Devinim Becerisi ve Beden Farkındalığının Geliştirilmesi. *Yaratıcı Drama Dergisi Cilt-Sayı: 8-15*.
- Aydoğan, S. (2004). 1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu, Ankara: Müzed, Grafiker Ofset, Sayı: 9, s.7.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The Exercise of Control*, New York: Freeman.
- Birdoğan, N. (1988). *Notalarıyla Türkülerimiz*. (1. Baskı). İstanbul: Özgür Yayın.
- Büyüköztürk, Ş. ve diğerleri (2018). *Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. (1.baskı) Ankara: Pegem.
- Chiriga, L.; J. (1997). Creative dramatics as an effective strategy. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, ABD: Virginia Üniversitesi.
- Çiftçi, E. (2010) . Popüler Kültür, Popüler Müzik ve Müzik Eğitimi. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt: 12, Sayı: 2.
- Demir, S. (2012). Kültürel Bellek, Gelenek ve Halk Bilimi Müzeleri. *Milli Folklor Dergisi*, Cilt:24, Sayı: 95.
- Ekici, S. (2004). Popüler Kültür'ün İcra Ortamı Bağlamında Medya - Türk Halk Müziği İlişkinine Dair Bazı Tespit ve Öneriler. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi (TÜBAR)*, Sayı: 16, s: 181 – 189.
- Eroğlu, T. (2017). Türk Halk Müziği'nin Türkiye'deki Coğrafi Bölgelere Göre Temel Özellikleri Bakımından İncelenmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Sayı: 41.

- Franken, R. E. (1988). *Human motivation*, (Second Edition), Pacific Grove: Brooks/Cole Publishing Company.
- Gürgen, E. (2006). Müzik Eğitiminde Yaratıcılığı Geliştiren Yöntem ve Yaklaşımlar. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Sayı:557.
- Haselbach, B. (1981). *Improvisation, Dance, Movement*. (English Edition). Magnamusic- Baton, St. Louis.
- Ilgar, M. Z., Ilgar, S. C. (2013). Nitel bir araştırma deseni olarak gömülü teori (temellendirilmiş kuram). *İZÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(3), 197-247.
- Joyce, M. (1994). *First steps in teaching creative dance to children*, (Third Edition), USA: Mayfield.
- Kim, J. (1998). The Effects of Creative Dance Instruction on Creative and Critical Thinking of Seventh Grade Female Students in Seoul, Korea, School of Education. New York University, USA.
- Lin, C.M. (2005). Perception of dance Instructors regarding general dance education curricula in taiwan. The University of South Dakota, USA.
- Moelants, D. (2006). Perception and performance of aksak metres. *Musicae Scientiae*. Fall, Vol X, No:2, p:147-172.
- Ormrod, J. E. (1999). *Human Learning*, (Third Edition), Prentice-Hall, Inc., USA.
- Özkan, İ. H. (2014). *Türk Musikisi Nazariyatı ve Usulleri Kudüm Velveleleri*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Pervin, L. A.; John, O. P. (2001). *Personality, theory and research*, (Eighth Edition), USA: John Wiley ve Sons, Inc.
- Polak, R. (2015). Pattern and variation in the timing of aksak meter: Commentary on Goldberg. *Empirical Musicology Review*. Vol. 10, No. 4, p: 329-340.
- Reeve, J. (2001). *Understanding motivation and emotion*, (Third Edition), USA: John Wiley ve Sons, Inc.
- Riley, A. (1984). *The Interrelationships and Effects of Creative Dance on the Physical Self-Esteem, Body Image and Problem Solving of Grade Four Children*. University of Toronto.

- Sakin, A. Ş. (2016). *Geleneksel Türk Halk Müziğinde Kullanılan Aksak Ölçülü Türkülerin Flüt Eğitimindeki Zorluklarının İncelenmesi*. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara (Doktora Tezi).
- Shrauger, J. S. (1972). Self-esteem and reactions to being observed by others. *Journal of Personality Social Psychology*, 23(2), 192-200.
- Smith-Autard, J. M. (2002). *The art of dance in education*, (Second Edition), London: AveC Black.
- Sözbilir, M. (2017). *Karma Yöntem Araştırmalarına Giriş* (1.baskı). Ankara: Pegem.
- Sternberg, R. J.; Williams, W.M. (2002). *Educational psychology*, USA: Allyn and Bacon.
- Stoyanova, N. O. (2010). *Pedagogical Aspects of the Irregular Pulsation in the Bulgarian Folk Music*, Music And Music Education Within The Context of Socio-Cultural Changes, Bolu.
- Şenol, A. (2016). *Geleneksel Türk Halk Müziğinde Kullanılan Aksak Ölçülü Türkülerin Flüt Eğitiminde Karşılaşılan Zorluklarının İncelenmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Şentürk, N. (2012). *Okul Öncesinde Müzik Eğitimi-1*. Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.
- Terzi, C. (1992). *Türk Halk Müziği Metrik Yapısının Tespit ve Tasnifinde Karşılaşılan Problemler ve Çözüm Yolları*. İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul. (Sanatta yeterlik tezi).
- Yöndem, S. (2016). Geleneksel Türk Halk Müziğindeki Aksak Ölçülerin Okul Şarkılarına Yansıması. *The Journal of Academic Social Science Studies International, Journal of Social Science Doi number: <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS3576> Number: 48 , p. 241-247.*
- Yoder, L. J. (1993). *Cooperative Learning and Dance Education*. Journal of Physical Education, Reaction ve Dance. 64: 47.

Yazıcı, D. (2016), Mersin Yöresi Müzik Kültürü ve TRT Repertuarına Kayıtlı Mersin Türkülerinin İncelenmesi. *International Journal of Cultural and Social Studies (IntJCSS)*, Sayı: 2 , s: 279.

Wenders, W. (2011). Pina. Berlin: Neue Road Movies.

Çevrimiçi Kaynaklar

<https://www.mebders.com/dosya/6157-2019-2020-yili-6sinif-muzik-ders-kitabi-meb-pdf-indir>

<http://msx.sagepub.com/content/10/2/147>.

<http://gozmentes.blogspot.com/2008/06/insan-ritim-ve-mzik-grngbilimsel-bir.html>

http://www.sazadair.com/sazadair/index.php?option=com_contentvetask=viewveid=30

<http://web.a.ebscohost.com>

EKLER**EK-1** Etik Kurul İzini**BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU**

26.12.2019

Sayın Elif Tamara Özdemir

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na yapmış olduğunuz YDÜ/EB/2019/398 proje numaralı ve **“Yöresel Müziklerdeki Aksak Ritimlerin Yaratıcı Dans ile Öğretisinin Değerlendirilmesi”** başlıklı proje önerisi kurulumuzca değerlendirilmiş olup, etik olarak uygun bulunmuştur. Bu yazı ile birlikte, başvuru formunuzda belirttiğiniz bilgilerin dışına çıkmamak suretiyle araştırmaya başlayabilirsiniz.

Doçent Doktor Direnç Kanol

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Raportörü

Not: Eğer bir kuruma resmi bir kabul yazısı sunmak istiyorsanız, Yakın Doğu Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na bu yazı ile başvurup, kurulun başkanının imzasını taşıyan resmi bir yazı temin edebilirsiniz.

EK-2 Uygulama İzin Yazısı

T.C.
MADEN KAYMAKAMLIĞI
Vali Aydın Arslan Ortaokulu Müdürlüğü

Sayı : 11474183
Konu : Elif Tamara Özdemir
Yüksek Lisans Çalışması

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİNE

Yakın Doğu Üniversitesi Müzik Eğitimi yüksek lisans öğrencisi Elif Tamara ÖZDEMİR'in okulumuzda 16/09/2019 tarihinden itibaren 6 hafta süresince "Yöresel Müziklerdeki Aksak Ritimlerin Yaratıcı Dans ile Öğrenilmesinin Değerlendirilmesi" konulu yüksek lisans tezi için 6/A sınıfı öğrencileri ile çalışma yapmasına izin verilmiştir.

EK-3 Bilgi Testi**YÖNERGE**

Sevgili Öğrenciler,

Bu çalışma Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müzik Eğitimi Anabilim Dalında yürütülmekte olan yüksek lisans tezi kapsamında yapılmaktadır. Bu doğrultuda sizlerden yanıtlanması istenen test; “Yöresel Müziklerin Aksak Ritimlerin Yaratıcı Dans ile Öğretisinin Değerlendirilmesi” çalışması kapsamında sizlerin konu hakkındaki bilginizi ölçmeye yöneliktir.

Her bir soruyu dikkatlice okuyup, hiçbirini boş bırakmayacak şekilde testi yanıtlamanızı rica eder, katkınız için teşekkür ederim.

Elif Tamara Özdemir
Yakın Doğu Üniversitesi
Müzik Eğitimi Anabilimdalı
e-mail: tamaraozdemir9@gmail.com

KİŞİSEL BİLGİLER

1. Cinsiyetiniz?

K() E ()

2. Ailenizde müzikle ilgilenen biri var mı?

Evet () Hayır ()

3. Okul Dışında herhangi bir müzik eğitimi alıyor musunuz?

Evet () Hayır ()

4. Çalgı çalıyor musunuz? Cevabınız evet ise lütfen belirtiniz.

Evet () Hayır ()

Belirtiniz.....

BİLGİ TESTİ

1- Yan tarafta verilen ritim kalıbının ölçü sayısını belirtiniz.

a) 5/8 b) 7/8 c) 9/8 d) 10/8

2- Alt tarafta verilen ritim kalıbının ölçü sayısını belirtiniz.

a) 9/8 b) 7/8 c) 5/8 d) 3/4

3- Yan tarafta verilen örneğin ölçü sayısını belirtiniz.

a) 5/8 b) 7/8 c) 9/8 d) 10/8

4- Alt tarafta verilen örneğin ölçü sayısını belirtiniz.

a) 7/8 b) 5/8 c) 4/4 d) 9/8

5- Yan tarafta verilen örneğin ölçü sayısını belirtiniz.

- a) 5/8 b)6/8 c)7/8 d)9/8

6- Yan tarafta verilen örneğin ölçü sayısını belirtiniz.

- a)6/8 b)5/8 c)7/8 d)9/8

7- Yan tarafta verilen örneğin ölçü sayısını belirtiniz.

- a)5/8 b)6/8 c)7/8 d) 9/8

8- Yan tarafta verilen örneğin ölçü sayısını belirtiniz.

- a) 5/8 b)6/8 c)7/8 d)9/8

9- Yan tarafta verilen örneğin ölçü sayısını belirtiniz.

- a)5/8 b)6/8 c)9/8 d)7/8

10- Aşağıdakilerden hangisi Karadeniz bölgesine ait bir çalgıdır?

- a)Sipsi b)Kaval c)Tulum d)Darbuka

11- Aşağıdakilerden hangisi Ege bölgesine ait bir çalgıdır?

- a)Klarnet b)Cura c)Kemençe d)Tulum

12- Aşağıdakilerden hangisi Trakya ve Marmara bölgesine ait bir çalgıdır?

- a) Kemençe b)Sipsi c)Tambura d)Darbuka

13- Ağıdaki boşluklara uygun kelimeleri yerleştirelim.

İzmir'de türü halk oyunları oynanır.

Trabzon'da türü halk oyunları oynanır.

- a) Horon b) Zeybek d) Bar

14- Aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- a) Halk oyunlarımızın çoğunlukla bir hikayesi vardır.
b) Halk oyunlarımız yörelere göre farklılık göstermez.
c) Halk oyunlarımız müzik eşliğinde tek kişi halinde oynanır.
d) Halk oyunlarımız müzik eşliğinde gruplar halinde oynanır.

15- Aşağıdakilerden hangisi Karadeniz bölgesinde oynanan bir halk oyunudur?

- a) Halay b) Kaşık c) Horon d)Çiftetelli

16- Aşağıdakilerden hangisi İç Anadolu bölgesinde oynanan bir halk oyunudur?

- a) Horon b) Kaşık c) Halay d) Hora

17- Aşağıdakilerden hangisi Ege bölgesinde oynanan halk oyunlarından değildir?

- a)Zeybek b) Halay c)Mengi d)Teke zortlatması

EK-4 Etkinlik Paketi**Etkinlik 1****Konu: Aksak Ölçüleri Tanıyorum**

Etkinliğin Amacı: Bu çalışma ile Türkiye'deki her bir yörenin zengin müzik kültürünün öğretilmesi ve bu müziklerin çocuklar üzerindeki duyma, algılama, hareket ve ritim öğeleriyle birlikte kullanılması amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda; Türkiye'nin farklı yörelerine ait aksak ritimli müzikleri öğretip algılatmak ve sonrasında hareket ve devinimlerle pekiştirerek bu müziklerin aksak ölçülü ritimlerin öğrenilmesiyle birlikte değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Önerilen Süre: 40dk.

Kullanılan Araç Gereçler : Akıllı tahta.

Kullanılan Yöntem Teknik ve Stratejiler: Gösterip yaptırma, canlandırma , bilgi testi.

Etkinliğin Yapılışı: Aksak ölçülü ritimlerin, iki ve üç vuruşlu en az iki ölçünün çeşitli sayı ve biçiminde birleşiminden meydana geldiği hakkında bilgi verilir. Aksak ölçülü ritim çeşitlerine ayrıntılı olarak değinilir ve oluşumu açıklanır. Aksak ritimleri yöresel türkülerle birlikte öğretip uygulatarak pekiştirmeleri sağlanır.

Değerlendirme: Öğrencilere, öğrendikleri aksak ölçülü ritimlerle ilgili sorular sorulur. Uygulama yaptırılır. Örneğin, aksak ritimli yöresel türkülerle ilgili akıllı tahtadan türküler açılır ve öğrencilerden temel vuruşları baz alacak şekilde el çırparak şarkıya eşlik etmeleri istenir.

Etkinlik 2

Etkinlik Adı: 5/8'lik Ölçü

Konu 1:

Kayseri yöresinden 'Dama Attım Değnekleri' isimli türkü öğretimi

Etkinliğin Amacı: Öğrencilerin 5/8 lik aksak ritimli türküyü sözleri ve ritmi anlaşılır şekliyle öğrenmeleri sağlanacaktır.

Önerilen Süre: 40 dk.

Kullanılan Araç Gereçler: Akıllı tahta

Kullanılan Yöntem Teknik ve Stratejiler: Gösterip yaptırma, canlandırma, yaratıcı dans.

Etkinliğin Yapılışı:

a)5/8 'lik Ölçü Öğretimi:

Öğrencilere; 5/8'lik aksak ritimli ölçüleri öğretirken temel olarak kaç tane yarım notadan oluştuğu gösterilir. 5/8'lik aksak ölçüleri farklı gruplamalarıyla yazıp, öğrencilerden çözümlenmeleri istenir. Örneklerle pekiştirilir.

Kazanımlar:

- 5/8'lik ölçüyü tanımlar.
- 5/8'lik tartımı eliyle vurur.

b) 5/8'lik Şarkı Öğretimi:

'Dama Attım Değnekleri' isimli türkünün hikâyesini bilen öğrenciler varsa, öğretmen tarafından sınıfa anlatmaları istenir. Hiçbir öğrencinin bu türkü hakkında bilgisi yoksa öğretmen, öğrencilere aktarır. Böylelikle öğrenciler, söyleyecekleri türkünün hikayesi hakkında kısaca bilgi edinmiş olurlar. Akıllı tahta aracılığıyla türkünün videosu açılır. Öncelikle öğretmen birkaç defa türküyü seslendirir. Sonra

öğrenciler tarafından seslendirmeleri istenir. Her bir öğrenci tek tek türküyü söylemeye çalışır. Öğretmen, türkünün doğru seslendirilmesi için gerekli gördüğü kısımları tekrar ettirilir ve öğrenciler tekrar ederek türküyü seslendirmeye çalışırlar.

Şarkıda geçen enstrümanlar: Bağlama.

Kazanım:

5/8'lik ölçülü şarkıyı anlar ve söyler.

c) 5/8 lik Şarkı Eşliğinde Yaratıcı Dans

Etkinliğin Yapılışı: Isınma ve esneme hareketleri yapılır ve Kayseri yöresinden 5/8'lik aksak ritimli “Dama Attım Değnekleri” (derleyen:Muzaffer Sarısözen, kaynak: Adnan Türközü, nota: Muzaffer Sarısözen) isimli türkünün 5/8'lik aksak ritimli yaratıcı dans ile çalışması yapılır.

Aşamalar

- 10 öğrenci karşı karşıya 5'er 5'er dizilir.
- İlk 4 ölçüde 5/8likaksak ritme uygun olarak (12-123) ayaklarla ritim tutulur.
- Sonra, ilk 4 ölçünün tekrarı yapıldığında sözlerinden (yar döne döne) yola çıkılarak 1 tur dönülerek, ayaklarla 5/8lik ritim tutulur.
- 5 ve 8 ölçü arasında olan kısımda el çırpma hareketleri aşağıdan yukarıya doğru 5/8 lik ritme uygun olarak uygulanır. Tekrar olduğu için aynı hareketler 2. kez uygulanır.
- Saz (sözsüz) kısmında ise en başta olduğu gibi (12 123) aksak ritmine uygun, ayaklarla ritim tutularak türkünün hareketleri sonlandırılmış olunur.

Kazanım :

- 5/8'lik aksak ritmi kavrar.
- 5/8'lik aksak ritme uygun dans eder.

Kaynak

‘‘ Dama Attım Değnekleri’’ şarkısı.

<https://youtu.be/et5niuRRb9s> (Erişim tarihi:5 Ağustos 2019)

Etkinlik 3

Etkinlik Adı:5/8’lik Ölçü

Konu 1:

Sivas Yöresinden ‘Merhamet Kıl Kaşı Keman’ isimli türküyü öğretmek

Etkinliğin Amacı:Öğrencilerin 5/8 lik aksak ritimli türküyü sözleri ve ritmi anlaşılır şekilde öğrenmeleri sağlanacaktır.

Kullanılan Yöntem Teknik ve Stratejiler: Gösterip yaptırma, canlandırma, yaratıcı dans.

Etkinliğin Yapılışı:

Önerilen Süre: 40 dk.

Kullanılan Araç Gereçler : Akıllı tahta.

Kullanılan Yöntem Teknik ve Stratejiler: Gösterip yaptırma, canlandırma, yaratıcı dans.

Etkinliğin Yapılışı:

a) 5/8 'lik Ölçü Öğretimi:

Öğrencilere; 5/8'lik aksak ritimli ölçüleri öğretirken temel olarak kaç tane yarım notadan oluştuğu gösterilir. 5/8'lik aksak ölçüleri farklı gruplamalarla yazıp, öğrencilerden çözümlenmeleri istenir. Örneklerle pekiştirilir.

Kazanımlar:

5/8'lik ölçüyü tanımlar.

5/8'lik tartımı eliyle vurur.

b) 5/8'lik Şarkı Öğretimi:

'Merhamet Kıl Kaşı Keman' isimli türkünün hikayesini bilen öğrenciler varsa, öğretmen tarafından sınıfa anlatmaları istenir. Hiçbir öğrencinin bu türkü hakkında bilgisi yoksa öğretmen, öğrencilere aktarır. Böylelikle öğrenciler, söyleyecekleri türkünün hikayesi hakkında kısaca bilgi edinmiş olurlar. Akıllı tahta aracılığıyla türkünün videosu açılır. Öncelikle öğretmen birkaç defa türküyü seslendirir. Sonra öğrenciler tarafından seslendirmeleri istenir. Her bir öğrenci tek tek türküyü söylemeye çalışır. Öğretmen, türkünün doğru seslendirilmesi için gerekli gördüğü kısımları tekrar ettirilir ve öğrenciler tekrar ederek türküyü seslendirmeye çalışırlar.

Şarkıda geçen enstrümanlar: Bağlama, ney.

Kazanım:

5/8'lik ölçülü şarkıyı algılar ve söyler.

c) 5/8 lik Şarkı Eşliğinde Yaratıcı Dans

Etkinliğin Yapılışı: Isınma hareketleri yapılır ve Sivas yöresinden 5/8'lik aksak ritimli 'Merhamet Kıl Kaşı Keman' (derleyen: Erkan Sürmen , Kaynak: Yüksel Yıldız) isimli türkünün 5/8'lik aksak ritimli çalışması yapılır.

Aşamalar

- 10 öğrenci karşılıklı olarak 5'er 5'er dizilir.
- İlk olarak, söz kısmından tekrar kısmına olan ölçüye 5/8lik aksak ritme uygun olarak (123 12) ayaklarla ritim tutulur.
- Sonra ' Sallanıp gittiği zaman ' sözleri ile (123 12) ritmi ile aynı anda karşılıklı adımlayarak yer değişimi yaparlar.
- Sonunda, saz (sözsüz) kısımda karşılıklı olarak geri adım ve ileri ayak adım olarak ritimleri ile (123 12) ritmine uygun hareket ederek türkünün hareketleri sonlandırılmış olur.

Kazanım:

- 5/8'lik aksak ritmi kavrar.
- 5/8'lik ölçüye uygun dans eder.

Kaynak

' Merhamet Kıl Kaşı Keman'' şarkısı.

<https://youtu.be/4V5TwQWtiu0>(Erişim tarihi: 5 Ağustos 2019)

Etkinlik 4

Etkinlik Adı:7/8'lik Ölçüyü Öğreniyorum

Konu 2:

Rize Yöresinden ‘ Gökte Yıldız Ay Misun ‘ isimli türküyü öğretmek

Etkinliğin Amacı:Öğrencilerin 7/8 lik aksak ritimli türküyü sözleri ve ritmi anlaşılır şekliyle öğrenmeleri sağlanacaktır.

Önerilen Süre: 40dk.

Kullanılan Araç Gereçler : Akıllı tahta.

Kullanılan Yöntem Teknik ve Stratejiler: Gösterip yaptırma, canlandırma, yaratıcı dans.

Etkinliğin Yapılışı:

a)7/8 'lik Ölçü Öğretimi:

Öğrencilere; 7/8'lik aksak ritimli ölçüleri öğretirken temel olarak kaç tane yarım notadan oluştuğu gösterilir. 7/8'lik aksak ölçüleri farklı gruplamalarla yazıp, öğrencilerden çözümlenmeleri yaptırılır. Örneklerle pekiştirilir.

Kazanımlar:

- 7/8'lik ölçüyü tanımlar.
- 7/8'lik tartımı eliyle vurur.

b) 7/8'lik Şarkı Öğretimi:

‘Gökte Yıldız Ay Misun’ isimli türkünün hikayesini bilen öğrenciler varsa, sınıfa anlatması istenir. Sınıfta türkü hakkında bilgisi olan yoksa öğretmen, öğrencilere türkü hakkında bilgi verir. Akıllı tahta aracılığıyla türkünün videosu açılır. Öncelikle öğretmen birkaç defa türküyü kendi sesiyle seslendirir. Sonra öğrenciler tarafından seslendirmeleri istenir. Her bir öğrenci tek tek türküyü

söylemeye çalışır. Öğretmen, türkünün doğru seslendirilmesi için gerekli gördüğü kısımları çalıştırır ve öğrenciler de tekrar ederek türküyü seslendirir.

Şarkıda geçen enstrümanlar: Bağlama, kemençe, def, zurna.

Kazanım:

- 7/8’lik ölçüye uygun türkü söyler.

c) 7/8 lik Şarkı Eşliğinde Yaratıcı Dans

Etkinliğin Yapılışı: Isınma hareketleri yapılır ve Rize yöresinden 7/8 lik aksak ritimli “Gökte Yıldız Ay Misun” (derleyen: Cemile Cevher, notaya alan: Ahmet Usmacı) isimli türkünün 7/8’lik aksak ritimli yaratıcı dans çalışması yapılır.

Aşamalar

- 10 öğrenci karşılıklı olarak 5 er 5 er dizilir.
- Türkünün sözsüz kısmında 7/8 lik (12 12 123) olarak ayaklarla ritim tutulur.
- İlk 4 ölçüde (sözlü olan kısımda) 7/8 ‘lik aksak ritme uygun olarak ayaklarla ritim tutulurken aynı anda öğrenciler birbirlerinin ellerini tutarak havaya kaldırır.
- Tekrar kısımlarında aynı hareketler tekrarlanır.

Kazanım:

- 7/8’lik aksak ritmi kavrar.
- 7/8’lik ölçüye uygun dans eder
-

Kaynak

“Gökte Yıldız Ay Misun” şarkısı.

<https://youtu.be/Sjm bsRw rQ>(Erişim tarihi:6 Ağustos 2019)

Etkinlik 5

Etkinlik Adı: 7/8'lik Ölçü

Konu 2:

Aydın Yöresinden ‘ Tilkilikte Çevirdiler Yolumu ‘ İsimli Türküyü Öğretmek

Etkinliğin Amacı: Öğrencilerin 7/8 lik aksak ritimli türküyü sözleri ve ritmi anlaşılır şekliyle öğrenmeleri sağlanacaktır.

Önerilen Süre: 40dk.

Kullanılan Araç Gereçler : Akıllı tahta.

Kullanılan Yöntem Teknik ve Stratejiler: Gösterip yaptırma, canlandırma, yaratıcı dans.

Etkinliğin Yapılışı:

a)7/8 ‘lik Ölçü Öğretimi: Öğrencilere; 7/8’lik aksak ritimli ölçüleri öğretirken temel olarak kaç tane yarım notadan oluştuğu gösterilir. 7/8’lik aksak ölçüleri farklı gruplamalarla yazıp, öğrencilerden çözümlenmeleri yaptırılır. Örneklerle pekiştirilir.

Kazanımlar:

- 7/8’lik ölçüyü tanımlar.
- 7/8’lik tartımı eliyle vurur.

b) 7/8’lik Şarkı Öğretimi:

‘Tilkilikte Çevirdiler Yoluma’ isimli türkünün hikayesini bilen öğrenciler varsa, sınıfa anlatması istenir. Sınıfta türkü hakkında bilgisi olan yoksa öğretmen, öğrencilere türkü hakkında bilgi verir. Akıllı tahta aracılığıyla türkünün videosu açılır. Öncelikle öğretmen birkaç defa türküyü kendi sesiyle seslendirir. Sonra

öğrenciler tarafından seslendirmeleri istenir. Her bir öğrenci tek tek türküyü söylemeye çalışır. Öğretmen, türkünün doğru seslendirilmesi için gerekli gördüğü kısımları çalıştırır ve öğrenciler de tekrar ederek türküyü seslendirir.

Şarkıda geçen enstrümanlar: Bağlama, def, darbuka, ney.

Kazanım:

- 7/8'lik ölçüye uygun şarkı söyler.

c) 7/8 lik Şarkı Eşliğindeki Yaratıcı Dans

Etkinliğin Yapılışı: Isınma hareketleri yapılır ve Aydın yöresinden “Tilkilikte Çevirdiler Yolumu” (derleyen: Salih Kavak) isimli türkünün 7/8'lik aksak ritmiyle birlikte, folklor hareketlerine uyarlanmasıyla gerçekleşir.

Kazanım:

- 7/8'lik ölçüye uygun dans eder.

Aşamalar

- 10 öğrenci karşılıklı olarak 5'er 5'er dizilir.
- İlk olarak, söz kısmından başlayıp 2. sözlere kadar olan ölçüye 7/8lik aksak ritme uygun olarak (123) ayaklarla ritim tutulur ve (12 12) olacak şekilde eller alkış şeklinde birbirine vurulur.
- 2. sözlerin başladığı ölçüde ise zeybek hareketleri uyarlanmaya çalışılmıştır. İlk önce (123) ritmine uygun olarak yavaş hareketlerle yere çömelirler ve (12) (12) ritimleriyle yavaşça kalkarlar.
- Tekrar kısmı olduğundan dolayı aynı hareketler yine yapılır.
 - Son kısımda karşılıklı olarak geri adım ve ileri ayak adım olarak ritimleri ile (123 12 12) ritmine uygun hareket ederek türkünün hareketleri sonlandırılmış olur.

Etkinlik 6

Etkinlik Adı: 9/8'lik Ölçü

Konu 3:

Trakya Yöresinden ‘Bahçalarda Börülce ‘ İsimli Türküyü Öğretmek

Etkinliğin Amacı: Öğrencilerin 9/8 lik aksak ritimli türküyü sözleri ve ritmi anlaşılır şekliyle öğrenmeleri sağlanacaktır.

Önerilen Süre: 40dk.

Kullanılan Araç Gereçler : Akıllı tahta.

Kullanılan Yöntem Teknik ve Stratejiler: Gösterip yaptırma, canlandırma, yaratıcı dans.

Etkinliğin Yapılışı:

a)9/8 ‘lik Ölçü Öğretimi:

Öğrencilere; 9/8’lik aksak ritimli ölçüleri öğretirken temel olarak kaç tane yarım notadan oluştuğu gösterilir. 9/8’lik aksak ölçüleri farklı gruplamalarla yazıp, öğrencilerden çözümlenmeleri yaptırılır. Örneklerle pekiştirilir.

Kazanımlar:

- 9/8’lik ölçünün tanımları.
- 9/8’lik tartımı eliyle vurur.

b) 9/8’lik Şarkı Öğretimi:

‘Bahçalarda Börülce’ isimli türkünün hikayesini bilen öğrenciler varsa, sınıfa anlatması istenir. Sınıfta türkü hakkında bilgisi olan yoksa öğretmen, öğrencilere türkü hakkında bilgi verir. Akıllı tahta aracılığıyla türkünün videosu açılır. Öncelikle öğretmen birkaç defa türküyü kendi sesiyle seslendirir. Sonra öğrenciler tarafından seslendirmeleri istenir. Her bir öğrenci tek tek türküyü söylemeye çalışır. Öğretmen,

türkünün doğru seslendirilmesi için gerekli gördüğü kısımları çalıştırır ve öğrenciler de tekrar ederek türküyü seslendirir.

Şarkıda geçen enstrümanlar:Akordeon, bağlama, def.

Kazanım:

- 9/8’lik ölçüye uygun şarkı söyler.

c) 9/8 lik Şarkı Eşliğindeki Yaratıcı Dans

Etkinliğin Yapılışı: Isınma hareketleri yapılır ve Trakya yöresinden “Bahçalarda Börülce” (derleyen ve notaya alan: Muzaffer Sarısözen) isimli türkünün 9/8’lik aksak ritmiyle birlikte, folklor hareketlerine uyarlanmasıyla gerçekleşir.

Kazanım:

- 9/8’lik ölçüye uygun dans eder.

Aşamalar

- 10 öğrenci karşılıklı olarak 5’er 5’er dizilir.
- Söz kısmına girmeden hemen önce (12 12 12 123) 9/8 ‘lik ritmine uygun el çırparak ritim tutulur.
- Sözlerin başladığı ölçüden, tekrar kısmına kadar (12 12 12 123) 9/8’lik aksak ritmine uygun olarak ayaklarla ritim tutulur.
- 3 ve 6 ölçü arasında olan kısımda şarkının sözlerinden yola çıkılarak (12 12 12 123) 9/8’lik aksak ritmine uygun olarak kız öğrenciler sağ el belde olacak şekilde etraflarında dönerken aynı zamanda erkek öğrencilerin de 2 el havada olacak şekilde parmak şıktatılır.
- 7 ve 12 ölçü arasında karşılıklı olarak 3 geri, 3 ileri ayak adım olarak (12 12 12 123) 9/8’lik aksak ritmine uygun hareket edilir.
- Türkünün son kısmında (12 12 12 123) 9/8’lik aksak ritmine uygun olarak aynı anda el çırpma ve ayak hareketleriyle ritim tutulur ve böylece şarkı sonlanmış olur.

Kaynak

‘‘Bahçalarda Börülce’’ Şarkısı.

<https://youtu.be/rD7ORuO0LFM> (Erişim tarihi: 6 Ağustos 2019)

Etkinlik 7

Etkinlik Adı: 9/8’lik l

Konu 3:

Manisa Yöresinde ‘Aman Aman Nalbantım’ İsimli Türkünün ğretilmesi

Etkinliğin Amacı: Öğrencilerin 9/8 lik aksak ritimli türküyü sözleri ve ritmi anlaşılır Şekliyle öğrenmeleri sağlanacaktır.

Önerilen Süre: 40dk.

Kullanılan Araç Gereçler : Akıllı tahta.

Kullanılan Yöntem Teknik ve Stratejiler: Gösterip yaptırma, canlandırma, yaratıcı dans.

Etkinliğin Yapılışı:

a)9/8 ‘lik ölçü ğretimi:

Öğrencilere; 9/8’lik aksak ritimli ölçüleri öğretirken temel olarak kaç tane yarım notadan oluştuğu gösterilir. 9/8’lik aksak ölçüleri farklı gruplamalarla yazıp, öğrencilerden zmlenmeleri yaptırılır. Örneklerle pekiştirilir.

Kazanımlar:

- 9/8’lik ölçüyü tanımlar.
- 9/8’lik tartımı eliyle vurur.

b) 9/8’lik Şarkı ğretimi:

‘Aman Aman Nalbantım’ isimli türkünün hikayesini bilen öğrenciler varsa, sınıfa anlatması istenir. Sınıfta türkü hakkında bilgisi olan yoksa öğretmen, öğrencilere türkü hakkında bilgi verir. Akıllı tahta aracılığıyla türkünün videosu açılır. Öncelikle öğretmen birkaç defa türküyü kendi sesiyle seslendirir. Sonra öğrenciler tarafından seslendirmeleri istenir. Her bir öğrenci tek tek türküyü söylemeye çalışır. Öğretmen, türkünün doğru seslendirilmesi için gerekli gördüğü kısımları çalıştırır ve öğrenciler de tekrar ederek türküyü seslendirir.

Şarkıda geçen enstrümanlar: Bağlama, kanun, keman.

Kazanım:

- 9/8’lik ölçüye uygun şarkı söyler

c) 9/8 lik Şarkı Eşliğinde Yaratıcı Dans

Etkinliğin Yapılışı: Isınma hareketleri yapılır ve Manisa yöresinden “Aman Aman Nalbandım” (derleyen ve notaya alan: Muzaffer Sarısözen) isimli türkünün 9/8’lik aksak ritmiyle birlikte, folklor hareketlerine uyarlanmasıyla gerçekleşir.

Kazanım:

- 9/8’lik ölçüye uygun dans eder.

Aşamalar

- 10 öğrenci karşılıklı olarak 5’er 5’er dizilir.
- İlk 2 ölçüde aynı anda hem dizlerine vurup hem de alkış tutarak (123 12 12 12) 9/8’lik aksak ritmine uygun hareketler yapılır.
- Sonraki son 2 ölçüde (123 12 12 12) 9/8’lik aksak ritmine uygun hem ayak hareketleri yapılır hem de alkış tutarak parça sonlandırılmış olunur.

Kaynak

‘‘Amman Amman Nalbandım’’ şarkısı.

<https://youtu.be/b2-ebkCKAX8> (Erişim tarihi: 23 Ekim 2019)

EK-5 Performans Değerlendirme Formu

Değerli Alan Uzmanı,

Bu form ‘‘Yöresel Müziklerdeki Aksak Ritimleri Yaratıcı Dans ile Öğrenilmesinin Değerlendirilmesi’’ konulu yüksek lisans tezi kapsamında hazırlanmıştır. Aşağıdaki formda 6. Sınıf öğrencilerine; yaratıcı dans ile yöresel müziklerin aksak ritimlerinin öğretilmesi amacı ile uygulanan etkinliklerin maddeleri yer almaktadır. Form ile gönderilen videolarla ilgili açıklayıcı bilgiler ‘‘Performans Değerlendirme Formunun’’ altında betimlenmiştir. Bu doğrultuda sizden her bir madde için 1 den 10 a kadar uygun gördüğünüz değerlendirmenizi belirtmeniz beklenmektedir.

Yardıminız için çok teşekkür ederim.

E. Tamara Özdemir

Yakindoğu Üniveristesi

Müzik Eğitimi Bilim Dalı

Yüksek Lisans Öğrencisi

PERFORMANS DEĞERLENDİRME FORMU

		PUAN
1.	5/8 lik ritim kalıbına uygun (1-2/1-2-3)ritminde dans edebilir.	
2.	5/8 lik ritim kalıbına uygun (1-2/1-2-3) dans ederken şarkıları seslendirir.	
3.	5/8'lik ritim kalıbına uygun (1-2-3/1-2) dans eder.	
4.	5/8'lik ritim kalıbına uygun (1-2-3/1-2) dans ederken şarkıları seslendirir.	
5.	5/8'lik ritim kalıbına uygun dans edip şarkıları seslendirirken grup ile uyumlu hareket eder.	
6.	7/8 lik ritim kalıbına uygun (1-2/1-2/1-2-3)ritminde dans edebilir.	
7.	7/8'lik ritim kalıbına uygun (1-2/1-2/1-2-3)ritminde dans ederken şarkıları seslendirir.	
8.	7/8'lik ritim kalıbına uygun (1-2-3/ 1-2/1-2)ritminde dans edebilir.	
9.	7/8'lik ritim kalıbına uygun (1-2-3/ 1-2/1-2)ritminde dans ederken şarkıları seslendirir.	
10.	7/8'lik ritim kalıbına uygun dans edip şarkıları seslendirirken grup ile uyumlu hareket eder.	
11.	9/8'lik ritim kalıbına uygun (1-2/1-2/1-2/1-2-3) ritminde dans edebilir.	
12.	9/8'lik ritim kalıbına uygun (1-2/1-2/1-2/1-2-3) ritmine uygun dans ederken şarkıları seslendirir.	
13.	9/8'lik ritim kalıbına uygun (1-2-3/1-2/1-2/1-2) ritminde dans edebilir.	
14.	9/8'lik ritim kalıbına uygun (1-2-3/1-2/1-2/1-2) ritminde dans ederken şarkı seslendirir.	
15.	9/8'lik ritim kalıbına uygun dans edip şarkıları seslendirirken grup ile uyumlu hareket eder.	

Videoların açıklaması:

VİDEO I:

Bu etkinlikteki amaç, Kayseri yöresinden ‘Dama Attım Değnekleri’ isimli türkü öğretimi

Öğrencilerin 5/8 lik aksak ritimli türküyü sözleri ve ritmi anlaşılır şekliyle öğrenmeleri sağlanacaktır.

Etkinliğin Yapılışı: Isınma ve esneme hareketleri yapılır ve Kayseri yöresinden 5/8’lik aksak ritimli “Dama Attım Değnekleri” (derleyen:Muzaffer Sarısözen, kaynak: Adnan Türközü, nota: Muzaffer Sarısözen) isimli türkünün 5/8’lik aksak ritimli yaratıcı dans ile çalışması yapılır.

Aşamalar

- 10 öğrenci karşı karşıya 5’er 5’er dizilir.
- İlk 4 ölçüde 5/8likaksak ritme uygun olarak (12-123) ayaklarla ritim tutulur.
- Sonra, ilk 4 ölçünün tekrarı yapıldığında sözlerinden (yar döne döne) yola çıkılarak 1 tur dönülerek, ayaklarla 5/8lik ritim tutulur.
- 5 ve 8 ölçü arasında olan kısımda el çırpma hareketleri aşağıdan yukarıya doğru 5/8 lik ritme uygun olarak uygulanır. Tekrar olduğu için aynı hareketler 2. kez uygulanır.
- Saz (sözsüz) kısmında ise en başta olduğu gibi (12 123) aksak ritmine uygun, ayaklarla ritim tutularak türkünün hareketleri sonlandırılmış olunur.

Kazanım :

- 5/8’lik aksak ritmi kavrar.
- 5/8’lik aksak ritme uygun dans eder.

5/8’lik Şarkı Öğretimi:

‘Dama Attım Değnekleri’ isimli türkünün hikâyesini bilen öğrenciler varsa, öğretmen tarafından sınıfa anlatmaları istenir. Hiçbir öğrencinin bu türkü hakkında bilgisi yoksa öğretmen, öğrencilere aktarır. Böylelikle öğrenciler, söyleyecekleri türkünün hikayesi hakkında kısaca bilgi edinmiş olurlar. Akıllı tahta aracılığıyla türkünün videosu açılır. Öncelikle öğretmen birkaç defa türküyü seslendirir. Sonra

öğrenciler tarafından seslendirmeleri istenir. Her bir öğrenci tek tek türküyü söylemeye çalışır. Öğretmen, türkünün doğru seslendirilmesi için gerekli gördüğü kısımları tekrar ettirilir ve öğrenciler tekrar ederek türküyü seslendirmeye çalışırlar.

Kazanım:

5/8'lik ölçülü şarkıyı anlar ve söyler.

Etkinlik sonunda video kaydı alındı.

VIDEO II:

Rize yöresinden ‘ Gökte Yıldız Ay Misun ‘ isimli türküyü öğretmek

Etkinliğin Amacı: Öğrencilerin 7/8 lik aksak ritimli türküyü sözleri ve ritmi anlaşılır şekliyle öğrenmeleri sağlanacaktır.

Etkinliğin Yapılışı: Isınma hareketleri yapılır ve Rize yöresinden 7/8 lik aksak ritimli “Gökte Yıldız Ay Misun” (derleyen: Cemile Cevher, notaya alan: Ahmet Usmacı) isimli türkünün 7/8'lik aksak ritimli yaratıcı dans çalışması yapılır.

Aşamalar

- 10 öğrenci karşılıklı olarak 5 er 5 er dizilir.
- Türkünün sözsüz kısmında 7/8 lik (12 12 123) olarak ayaklarla ritim tutulur.
- İlk 4 ölçüde (sözlü olan kısımda) 7/8 'lik aksak ritme uygun olarak ayaklarla ritim tutulurken aynı anda öğrenciler birbirlerinin ellerini tutarak havaya kaldırır.
- Tekrar kısımlarında aynı hareketler tekrarlanır.

Kazanım:

- 7/8'lik aksak ritmi kavrar.
- 7/8'lik ölçüye uygun dans eder.

7/8'lik Şarkı Öğretimi:

'Gökte Yıldız Ay Misun' isimli türkünün hikayesini bilen öğrenciler varsa, sınıfa anlatması istenir. Sınıfta türkü hakkında bilgisi olan yoksa öğretmen, öğrencilere türkü hakkında bilgi verir. Akıllı tahta aracılığıyla türkünün videosu açılır. Öncelikle öğretmen birkaç defa türküyü kendi sesiyle seslendirir. Sonra öğrenciler tarafından seslendirmeleri istenir. Her bir öğrenci tek tek türküyü söylemeye çalışır. Öğretmen, türkünün doğru seslendirilmesi için gerekli gördüğü kısımları çalıştırır ve öğrenciler de tekrar ederek türküyü seslendirir.

Kazanım:

7/8'lik ölçüye uygun türkü söyler.

VİDEO III:

Trakya Yöresinden 'Bahçalarda Börülce ' İsimli Türküyü Öğretmek

Etkinliğin Amacı: Öğrencilerin 9/8 lik aksak ritimli türküyü sözleri ve ritmi anlaşılır şekliyle öğrenmeleri sağlanacaktır.

Etkinliğin Yapılışı: Isınma hareketleri yapılır ve Trakya yöresinden "Bahçalarda Börülce" (derleyen ve notaya alan: Muzaffer Sarısözen) isimli türkünün 9/8'lik aksak ritmiyle birlikte, folklor hareketlerine uyarlanmasıyla gerçekleşir.

Kazanım:

9/8'lik ölçüye uygun dans eder.

Aşamalar

- 10 öğrenci karşılıklı olarak 5'er 5'er dizilir.
- Söz kısmına girmeden hemen önce (12 12 12 123) 9/8 'lik ritmine uygun el çırparak ritim tutulur.
- Sözlerin başladığı ölçüden, tekrar kısmına kadar (12 12 12 123) 9/8'lik aksak ritmine uygun olarak ayaklarla ritim tutulur.
- 3 ve 6 ölçü arasında olan kısımda şarkının sözlerinden yola çıkılarak (12 12 12 123) 9/8'lik aksak ritmine uygun olarak kız öğrenciler sağ el belde olacak şekilde etraflarında dönerken aynı zamanda erkek öğrencilerin de 2 el havada olacak şekilde parmak şıklatılır.
- 7 ve 12 ölçü arasında karşılıklı olarak 3 geri, 3 ileri ayak adım olarak (12 12 12 123) 9/8'lik aksak ritmine uygun hareket edilir.
- Türkünün son kısmında (12 12 12 123) 9/8'lik aksak ritmine uygun olarak aynı anda el çırpma ve ayak hareketleriyle ritim tutulur ve böylece şarkı sonlanmış olur.

9/8'lik Şarkı Öğretimi:

'Bahçalarda Börülce' isimli türkünün hikayesini bilen öğrenciler varsa, sınıfa anlatması istenir. Sınıfta türkü hakkında bilgisi olan yoksa öğretmen, öğrencilere türkü hakkında bilgi verir. Akıllı tahta aracılığıyla türkünün videosu açılır. Öncelikle öğretmen birkaç defa türküyü kendi sesiyle seslendirir. Sonra öğrenciler tarafından seslendirmeleri istenir. Her bir öğrenci tek tek türküyü söylemeye çalışır. Öğretmen, türkünün doğru seslendirilmesi için gerekli gördüğü kısımları çalıştırır ve öğrenciler de tekrar ederek türküyü seslendirir.

EK-6 Kullanılan Türküler

1.a) 5/8 'lik Ölçülü Türkü "Dama Attım Değnekleri"

DAMA ATTIM DEYNEKLERİ

derleyen : muzaffer sarısözen

kaynak : adnan türküzü

nota : muzaffer sarısözen

yöre: kayseri-bünyan

1- DA MA AT TIM DEY NE KI LE RI YA RI DÖ NE DÖ NE DÖ NE
2-TAŞ LI BA YIR BA Ğ O LUR MU YA RI DÖ NE DÖ NE DÖ NE

KI ZÜR KÜTTÜN LEYLE KI LE RI A Ğ AM ÇE LE Bİ ÇE LE Bİ
KA RA SALKIM A Ğ O LUR MU

SA Z

3-KOM ŞU KI Zİ SE VE NİN YA RI DÖ NE DÖ NE DÖ NE

YÜ RE ĞİNDE YA Ğ O LUR MU A Ğ AM ÇE LE Bİ ÇE LE Bİ

DAMA ATTIM DEYNEKLERİ (Yar döne, döne, döne)
KIZ ÜRKÜTTÜN LEYLEKLERİ (Aşam çelebi, çelebi)
TAŞLI BAYIR BAĞ OLURMU (Yar döne, döne, döne)
KARA ÜZÜM AĞOLURMU (Aşam çelebi, çelebi)
KOMŞU KIZI SEVENİN (Yar döne, döne, döne)
YÜREĞİNDE YAĞ OLURMU (Aşam çelebi, çelebi)

1.b) 5/8 'lik Ölçülü Türkü 'Merhamet Kıl Kaşı Keman'

MERHAMET KIL KAŞI KEMAN

derleyen : erkan sürmen

kaynak : yüksel yıldız

nota : erkan sürmen

yöre : sivas-tokuş köyü

MER MA ME T KI L KA ŞI KE MA N EH Lİ İ MA
MAH YÜ ZÜ N DE N NUR SA ÇI LI R GER DANDA N ZE M
GEV HE Rİ ME T HE DER SE Nİ YA Ş YE Rİ NE

NA BEN ZER Sİ N SAL LA Nİ P Gİ T
ZE Mİ Çİ Lİ R TÜR LÜ Çİ ÇE K
DÜ KER GA Mİ GEL MAH ZU N GÖ N

Tİ ĞİN ZA MA N SER Vİ RE VA NA BEN ZE R
LE RA ÇI LIR BA HA Rİ S TA NA BEN ZE R
DEP ME BE Nİ U LU Dİ VA NA BEN ZE R

Sİ N
Sİ N
Sİ N

MERHAMET KIL KAŞI KEMAN
EHLİ İMANA BENZERSİN
SALLANIP GİTTİĞİN ZAHAN
SERVİ REVANA BENZERSİN

MAH YÜZÜNDEN NUR SAĞILIR
GERDANDAN ZEMZEM İÇİLİR
TÜRLÜ ÇİÇEKLER AÇILIR
BAHARİSTANA BENZERSİN

GEVHERİ METHEDER SENİ
YAŞ YERİNE DÖKER GAMI
GEL MAHZUN GÖNDERME BENİ
ULU DİYANA BENZERSİN

2.a) 7/8'lik Ölçülü Türkü " Gökte Yıldız Ay Misun"

GÖK TE YİL DU ZAY MI SUN DA KE MEN CE ME
 KE MEN CE ME TEL MI SUN DA DER DI MI BI
 KE MEN CE SE SI MI SUN DA PE RI MI SUN
 KI LÖL SAK ÇU BU KOL SAK DA KE MEN CE ME

YAY MI SUN AL SAM SE NI E LU ME HİŞT HİŞT (ışıık)
 LİR MI SUN HAY DE GI DE LUM DE SEM
 ÇİN MI SUN ÇOK BA KA YI SUN BA GA
 YA YOL SAK SAR SAK BİR Bİ Rİ MU Zİ

BAK SAM DA LA Yİ MI SUN
 BE NİM LE GE LİR MI SUN
 BE Nİ Yİ YE CE MI SUN
 BİR SE NE U VAN MA SAK

- 1 -

GÖKTE YILDIZ AY MISUNDA
 KEMENCEME YAY MISUN
 ALSAM SENİ ELUME HİŞT HİŞT (ışıık)
 BAKSAM ÇALAYIMISUN

- 3 -

KEMENCE SESİMİSUNDA
 PERİMİSUN ÇİN MISUN
 ÇOK BAKAYISUN BAĞA HİŞT HİŞT (ışıık)
 BENİ YIYECEMİSUN

- 2 -

KEMENCEME TELMİSUNDA
 DERDİMİ BİLİRMİSUN
 HAYDE GİDELUM DESEM HİŞT HİŞT
 BENİMLE GELİRMİSUN

- 4 -

KİL OLSAK ÇUBUK OLSAKDA
 KEMENCEME YAY OLSAK
 SARSAK BİRBİRİMİZİ HİŞT HİŞT (ışıık)
 BİR SENE UANMASAK

2.b) 7/8'lik Ölçülü Türkü "Tilkilikte Çevirdiler Yolumu"

SÜRE: ♩ = 162

(SAZ)

TİL Kİ LİK TE ÇE VIR Dİ LER BE NİM YO LU MA
YÜ CE DAĞ BA ŞIN DA A KAN BU LA NIK SEL LER

TİL Kİ LİK TE ÇE VIR Dİ LER BE NİM YO LU MA
YÜ CE DAĞ BA ŞIN DA A KAN BU LA NIK SEL LER

BE ŞON PO LIS BAĞ LA DI LAR BE NİM KO LU MA
KO LUM DE MİR KE LEP ÇE LI AÇ MA SIN GÖL LER

KİY MA PO LIS KİY MA BE NİM TAT LI CA NI MA
YE Dİ YIL DIR AY RI DÜŞ TÖM NAZ LI YÄ RİM DEN

BEN Bİ Lİ RİM MA PUS HA NE HAR MAN YO LU NA
HAS RET LİK BAĞ RI MI YA KAR NE BİL SIN EL LER

3.a) 9/8'lik Ölçülü Türkü " Bahçalarda Börülce"

BAH ÇA LA R DA BÖ RÜ L CE OY NAR GE LİN
 GÖ RÜ M CE OY NAR GE LİN GÖ RÜ M CE
 OY NA Sİ N LAR BA KA LIM BİR A RA YA
 GE LİN CE BİR A RA YA GE LİN CE
 (HİŞT) MO Rİ YE LE LEL Lİ YA Rİ Yİ NA Yİ Nİ NAM (ÇIK)MORİ YE LE LEL Lİ
 YA Rİ Yİ NA NAN

1
 BAHÇALARDA BÖRÜLCE
 OYNAR GELİN GÖRÜMCE
 OYNASINLAR BAKALIM
 BİR ARAYA GELİNCE
 BAĞLANTI

2
 BAHÇALARDA EĞRELTİ
 OYNAR AR İKİ ELTİ
 İKİSİDE BİR BOYDA
 BİLİNİYOR KIYMETİ
 BAĞLANTI

3
 BAHÇALARDA KARATAŞ
 OYNARLAR KARDAŞ KARDAŞ
 İKİSİDE BİR BOYDA
 BULUNMUYOR ARKADAŞ
 BAĞLANTI

3.b) 9/8'lik Ölçülü Türkü " Aman Aman Nalbandım"

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR No : 204
İNCELEME TARİHİ : 04.05.1973

YÖRE

MANİSA

KAYNAK KİŞİ

HAYDAR BAYÇIN

SÜRE : ♩ = 132

AMAN AMAN NALBANDIM

DERLEYEN
MUZAFFER SARISÖZEN

DERLEME TARİHİ

NOTALAYAN
MUZAFFER SARISÖZEN

OF A MAN A MAN NAL BAN DIM OF A MAN A MAN NAL BAN DIM

NAL BAN DIM SA RA MA DIM AL DAN DIM NAL BAN DIM SA RA MA DIM AL DAN DIM

Şeytin

OF AMAN AMAN NALBANDIM
NALBANDIM SARAMADIM ALDANDIM

OF AMAN AMAN MENEMEN
MENEMEN BEN O İŞE GELEMEM

OF AMAN AMAN BERGAMA
BERGAMA KAZAN KAZAN VER BANA

OF AMAN AMAN İZMİRİM
İZMİRİM ALIN BENİ GEZDIRİN

OF AMAN AMAN MANİSA
MANİSA ÜZÜMÜN BOLCA OLSA

İNTİHAL RAPORU

tez

ORIGINALITY REPORT

15%

SIMILARITY INDEX

13%

INTERNET SOURCES

3%

PUBLICATIONS

6%

STUDENT PAPERS

PRIMARY SOURCES

1

acikerisim.deu.edu.tr

Internet Source

3%

2

studylibtr.com

Internet Source

3%

3

yader.org

Internet Source

1%

4

asosjournal.com

Internet Source

1%

5

gozmentes.blogspot.com.tr

Internet Source

1%

6

Submitted to Afyon Kocatepe University

Student Paper

<1%

7

biotek.ankara.edu.tr

Internet Source

<1%

8

prezi.com

Internet Source

<1%

9

docs.neu.edu.tr

Internet Source

<1%